



Университет за национално и световно стопанство
University of National and World Economy

2021

Университетска изследователска програма UNWE Research Programme



УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

УНИВЕРСИТЕТСКА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ПРОГРАМА 2021

Университетски научноизследователски проекти, приключили през 2021 г.

UNWE RESEARCH PROGRAMME 2021

UNWE Research Projects ended 2021

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Живеем във време за наука. Никога преди научноизследователската дейност не се е радвала на толкова обществено внимание, както сега. Изведена като основен приоритет на Европейския съюз, науката е насърчавана и финансово подпомагана да навлезе активно в бизнеса и практиката.

Особено горд и щастлив съм, че процесите в нашия университет се развиват в хармония с обществения модел. Намалихме учебната натовареност, така че преподавателите да могат да се фокусират върху своите научни изследвания. Електронизирахме и облекчихме процесите по организиране, провеждане и отчитане на университетските конкурси за научни проекти. Създадохме много възможности за мобилност.

Нашето научно издание „Economic Alternatives“ вече е индексирани в базата данни с научна информация Scopus. Трябва да сме горди от този факт, тъй като това е едва второто списание от България с подобен профил, индексирани в базата.

Продължаваме напред. Въвеждаме нови модели на финансиране на международно видимата научна продукция на университета, печелим все повече международни и национални проекти, насърчаваме участието на наши преподаватели в авторитетни международни и национални форуми, разработваме нови механизми за активно материално стимулиране на публикационната активност.

Вярвам че тези предпоставки ще ни помогнат да продължим да работим с изследователска страст и висок професионализъм и все по-уверено ще заявяваме своето научно присъствие в международен план. Искам да припомня думите на големия физик Стивън Хокинг, че „най-големият враг на знанието, не е незнанието, а илюзията за знание“. Нека бъдем проникновени мислители и нашите търсения да изследват и създават нови хоризонти за научната мисъл.

Поздравявам научноизследователските колективи и техните ръководители за активността и голямото тематично разнообразие. Вижда се участието на все повече млади учени и това е повод за радост. Съдейки по подготвените научни доклади, за поредна година УНСС доказва огромния ни академичен потенциал. Духът прави силата!

ПРОФ. Д-Р ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
РЕКТОР НА УНСС



ESTEEMED COLLEAGUES,

We are living in the times of science. Never before has research and development enjoyed such public attention. Being singled out as a major priority of the European Union, science is promoted and granted financial aid so that it could actively enter business and economic practice.

I am particularly proud and happy that the processes unfolding at our university have been developing in harmony with this social model. We reduced the academic workload so that the academic faculty may focus their attention on research. We digitalized and facilitated the processes of organizing, holding and reporting of the university research programme. We opened up a lot of opportunities for mobility.

Our scientific journal Economic Alternatives has been indexed in Scopus. We should take pride in this fact, considering that this is the second journal in Bulgaria with such a profile – indexed in the database.

We are moving ahead. We are introducing new models to finance the university's scientific results that are visible at the international level, we are winning a growing number of international and national projects, we are encouraging our academic faculty to participate in prestigious international and national forums, we are developing new mechanisms to provide incentives for publication.

I do believe we are creating conditions to help us continue carrying out research with fervour, passion and high professionalism and claim ever more convincingly our scientific presence at the international level. I would like to recall the words of the prominent physicist Steven Hawking to the effect that “the greatest enemy of knowledge is not ignorance; it is the illusion of knowledge”. I wish that we be insightful thinkers and that our pursuit of knowledge opens up new horizons for scientific thought.

I would like to congratulate the research teams and their leaders for their activity and the broad range of topics. It is evident that a growing number of young researchers are taking part in the teams, which is something to be happy about. Judging by the prepared reports, for yet another year UNWE has proved its academic potential. The spirit makes the power!

PROF. DR. DIMITAR DIMITROV
RECTOR OF UNWE

Програмен съвет по научноизследователска дейност на УНСС

(от 10.11.2021 г.)

проф. д-р Емил Асенов, проф. д-р Албена Краева-Митева, проф. д-р Вяра Стоилова, доц. д-р Светла Бонева, доц. д-р Еленита Великова (зам.-председател),
доц. д-р Мария Воденичарова, доц. д-р Мирослав Димитров, доц. д-р Елизабет Йонева, доц. д-р Ангел Марчев, доц. д-р Екатерина Тошева,
доц. д-р Михаил Мусов (председател)



UNWE Research Programme Council

(since 10.11.2021)

Prof. Dr. Emil Asenov, Prof. Dr. Albena Kraeva-Miteva, Prof. Dr. Vyara Stoilova, Assoc. Prof. Dr. Svetla Boneva, Assoc. Prof. Dr. Elenita Velikova (Deputy Chair),
Assoc. Prof. Dr. Maria Vodenicharova, Assoc. Prof. Dr. Miroslav Dimitrov, Assoc. Prof. Dr. Elizabeth Yoneva, Assoc. Prof. Dr. Angel Marchev, Assoc. Prof. Dr. Ekaterina Tosheva,
Assoc. Prof. Dr. Michael Musov (Chair)

Съдържание

Общоикономически факултет	8	Факултет Международна икономика и политика	42
Изпиране на пари от трафик на хора.....	10	Европейският стълб на социалните права като инструмент	
Икономическа политика за устойчиво развитие – България 2030.....	12	за социално сближаване в съюза и постигане на догонващо	
Структурна конвергенция на българската икономика		икономическо развитие на България.....	44
към еврозоната.....	14	Балканите в новата енергийна архитектура.....	46
Развитие на кръговата икономика в България –		Управление на съвременни трансформационни процеси	
възможности и предизвикателства.....	16	в международните отношения.....	48
Финансово-счетоводен факултет	18	Факултет Приложна информатика и статистика	50
Състояние, индикатори и подходи за управление на		Изследване на приложимостта на виртуалната реалност	
ликвидността и фирмената задлъжнялост в България.....	20	в обучението и бизнеса.....	52
Вариативни подходи на третиране на финансовите отчети –		Активното стареене в България:	
оценки, представяне, превенции на измами.....	22	здравни, социални и икономически проблеми.....	54
Проект на модел на финансова дигитална екосистема.....	24	Бизнес факултет	56
Оценка и анализ на ефекта от адаптиране на стандартите		Проучване на значението на иновативните фирми за осигуряване	
за оценяванекъм обучението, бизнес средата и практиката		на икономически растеж на националната икономика.....	58
в Р България.....	26	Игрите като фактор за повишаване на резултатите	
Факултет Управление и администрация	28	в обучението и бизнеса (игровизация).....	60
Социална отговорност на малките и средните предприятия:		Развитие на индустрията в България сред 1989 г.:	
специфики, устойчивост и управление.....	30	икономически, социални и политически ефекти.....	62
Управление на проектни екипи в мултикултурна среда:		Устойчиво развитие и бизнес модел на	
формиране на мултикултурни компетенции.....	32	възстановяваща се/регенеративна икономика.....	64
Факултет Икономика на инфраструктурата	34	Интегриран подход при управление на риска в аграрния сектор.....	66
Управление на туристическите дестинации и развитие		„Зеленото“ управление на бизнеса - ролята на стандартите.....	68
на специализирани видове туризъм.....	36	Юридически факултет	70
Подходи за удължаване на зимния туристически сезон.....	38	Наднационални права на интелектуалната собственост	
Взаимодействие между висшите учебни институции и		в Европейския съюз.....	72
стопанските предприятия в България в областта			
на логистиката и управлението на веригата на доставките.....	40		

Contents

General Economics Faculty	9	International Economics and Politics Faculty	43
Money Laundering from Trafficking in Human Beings.....	11	The European Pillar of Social Rights as a Tool for Social Cohesion within the Union and for Bulgaria’s Catching-up Economic and Social Development.....	45
Economic Policy for Sustainable Development – Bulgaria 2030.....	13	The Balkans in the New Energy Architecture.....	47
Structural Convergence of the Bulgarian Economy with the Eurozone.....	15	Management of Modern Transformation Processes in International Relations.....	49
Development of the Circular Economy in Bulgaria – Opportunities and Challenges.....	17	Applied Informatics and Statistics Faculty	51
Finance and Accountancy Faculty	19	Research on the Applicability of Virtual Reality in Education and Business.....	53
State, Indicators and Approaches to the Management of Company Liquidity and Indebtedness in Bulgaria.....	21	Active Aging in Bulgaria: Health, Social and Economic Problems.....	55
Some Approaches to the Treatment of Financial Statements – Valuations, Presentation, Fraud Prevention.....	23	Business Faculty	57
Project of a model of a financial digital ecosystem.....	25	The Importance of Innovative Companies for Ensuring Economic Growth of the National Economy.....	59
Evaluation and Effectiveness of Adapting Assessment Standards to Training, Business Environment and Practice in the Republic of Bulgaria.....	27	Games as a Factor for Boosting Training and Business Results (Gamification).....	61
Management and Administration Faculty	29	Development of the Industry in Bulgaria in the Post-1989 Period: Economic, Social and Political Effects.....	63
Social Responsibility of Small and Medium Enterprises: Specificities, Sustainability and Management.....	31	Sustainable Development and Business Model of Restorative&Regenerative Economy.....	65
Project Teams Management in a Multicultural Environment: Development of Multicultural Competencies.....	33	Integrated Risk Management Approach in the Agricultural Sector.....	67
Economics of Infrastructure Faculty	35	Green Business Management – the Role of Standards.....	69
Management of Tourism Destinations and Development of Specialized Types of Tourism.....	37	Faculty of Law	70
Approaches to the Extension of the Winter Tourist Season.....	39	Transnational Intellectual Property Rights in the European Union.....	73
Collaboration between Higher Education Institutions and Businesses Organizations in Bulgaria in the Field of Logistics and Supply Chain Management.....	41		

Общикономически факултет



General Economics Faculty

Проект:

Изпиране на пари от трафик на хора



Проф. д-р Георги Петрунов
Prof. Dr. Georgi Petrunov

Проектът цели да се изследват проявления на престъплението „трафик на хора“ и изпирането на пари, придобити от това предикатно престъпление.

Научната разработка съдържа изследване на същността и основни проявления на трафика на хора в контекста на глобалната миграция; специфики и методи за изпиране на пари, придобити от трафик на хора; очертаване на взаимовръзките между двете престъпления и техните особености; анализ на публичните политики за противодействие на изпирането на пари от трафик на хора и отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от тази престъпна дейност.

В научното изследване е набрана емпирична информация с дълбочинни интервюта и анализ на документи. На интерпретация и вторичен анализ са подложени статистически данни, доклади на държавни, неправителствени и международни организации, релевантни научни публикации. Резултати, постигнати в проекта са извеждането на характеристики, свързани с интензифициране на трафика на хора; изясняване на основни негови детерминанти и проявления, аргументиращи разглеждането му като съвременна форма на робство; проучена е същността на процеса по изпиране на пари и неговото значение за престъпните дейности; извеждане на модели на изпиране на пари

от трафик на хора; очертаване на слабости в противодействието на изследваните престъпления и формулиране на предложения за тяхното преодоляване.

Публикациите на проектния екип са общо 19. От тях седем са издадени в чужбина, като една студия е в списание с ранг Q1 в Scopus и Web of Science.

Project:

Money Laundering from Trafficking in Human Beings

This project aims to investigate forms of human trafficking and money laundering from its proceeds.

The study comprises an examination of the nature and key manifestations of human trafficking in the context of global migration. This piece of research offers a review of specifics and methods of laundering money from human trafficking. It further outlines and analyses the connections between the two crimes. Finally an assessment is made of public policies for combatting money laundering from human trafficking and confiscation of property acquired through trafficking.

Empirical data is collected via in-depth interviews and document

analysis, then interpreted and analyzed using statistical data, reports done by state, non-governmental and international organizations, and relevant scientific publications.

The identified results of this project pertain to the following: the intensification of human trafficking has been outlined; findings have been presented in support the view of trafficking as a modern form of slavery; an examination has been carried out of the process of money laundering and its significance for criminal activities; various models have been identified of money laundering from human trafficking; weaknesses have been exposed in

the counteraction of these crimes and recommendations have been made for potential solutions.

The project team has a total of 19 publications, with 7 published abroad and 1 published in a Q1 publication in Scopus and Web of Science.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-10/2018

Project leader:

Prof. Dr. Georgi Petrunov

Project duration:

2018-2021

Team members:

Dr. Vanya Nestorova

Dr. Radoslav Stamenkov

Doctoral student Kameliya Dimitrova

Doctoral student Trifon Trifonov

Reviewers:

Prof. Dr. Vyara Stoilova

Prof. Dr. Sc. Duhomir Minev

Проект:

Икономическа политика за устойчиво развитие – България 2030



Проф. д.ик.н. Румен Гечев
Prof. Dr. Sc. Rumén Gêchev

ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОЕКТА

Създаването на концептуална визия за нова “Национална програма за развитие: България 2030”, която да отговаря на съвременните предизвикателства, да бъде базирана не само върху стратегическите цели на националната икономическа политика, но и върху целите и принципите на устойчивото развитие.

СЪДЪРЖАНИЕ НА НАУЧНАТА РАЗРАБОТКА

Част I: България 2020 – критичен анализ

1. Анализ на структурата и действието на „Националната програма за развитие: България 2020“
2. Неефективност на националната иновационна политика

3. Недостатъчна ефективност на системата на данъчно облагане в България
4. Неефективност на българската национална политика по изменение на климата
5. Пропуснати възможности за повишаване на конкурентоспособността чрез изграждане на зелена икономика

Част II: България 2030 – възможности

6. Критичен анализ на проекта на национален стратегически документ за устойчиво развитие: България 2030
7. Възможности за регулиране на бизнес-цикъл като предпоставка за устойчиво развитие
8. Ролята на членството в Евронзоната за формиране на избрани ключови макроикономически показатели: изводи за България

9. Ролята на правителствата в укрепването на устойчиви бизнес модели в сектора на възобновяемите енергийни източници (ВЕ)
10. Казуси на ветроенергийната и слънчева енергия в Белгия и България

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Теоретични. Извършеният анализ включва допълнения към макроикономическата и институционалната теория. Доказателство за това са и публикациите по проекта в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация
- Практически. Направени са препоръки към националната макроикономическа политика и конкретни нейни стратегически решения и документи.

Project:

Economic Policy for Sustainable Development – Bulgaria 2030

The main purpose of the project is to establish a conceptual vision for the new National program for development: Bulgaria 2030, which needs to respond to the contemporary challenges and to be based not only on the strategic goals for national economic policy but also on the goals and principles for sustainable development.

The piece of research encompasses two major parts. The first part is titled BULGARIA 2020 – CRITICAL ANALYSIS. The first section is devoted to the analysis of the structure and action of the National program for development: Bulgaria 2020. The second section discusses the issues of the inefficiency of the national innovation policy. The third section addresses the issues of the insufficient effectiveness of the taxation system in Bulgaria. The fourth section treats

the problems connected to the inefficiency of the Bulgarian national policy for climate change. Section five aims to identify the missed opportunities for increasing the national economy's competitiveness through green economy.

The second part is titled BULGARIA 2030 – OPPORTUNITIES. The sixth section carries out a critical analysis of the draft for the national strategic document for sustainable development: Bulgaria 2030. Section seven aims to identify the opportunities for regulation of the business cycle as a prerequisite for sustainable development. The eighth section attempts to expose the role and membership in the Eurozone and establish the key macroeconomic indicators with regard to Bulgaria. Section nine addresses the role of governments in strengthening of

sustainable business models in the field of renewable energy resources. The tenth section makes an overview of the best practices in the field of wind and solar energy in Belgium and Bulgaria.

The major results of this research include both theoretical and practical aspects. In terms of the theoretical aspect, the analysis contributes to the development of the macroeconomic and institutional theory. This has been evidenced by the authors' publications under the project that are indexed in world scientific databases. With regard to the practical contributions, recommendations have been made pertaining to the national macroeconomic policy and specific strategic solutions have been proposed.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-19/2018

Project leader:

Prof. Dr. Sc. Rumen Gechev

Project duration:

2018-2021

Team members:

Sen. Assist. Prof. Dr. Shteryo

Nozharov

Doctoral student Neda Muzho

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Vanya Ivanova

Prof. Dr. Daniela Bobeva

Проект:

Структурна конвергенция на българската икономика към еврозоната



Доц. д-р Стела Ралева
Assoc. Prof. Dr. Stela Raleva

Целта на проекта е да се извърши комплексна оценка на структурната конвергенция на българската икономика към Еврозоната, да се измери сближаването в различни структури на икономиката и нейни отделни сегменти и да се открие относителната позиция на България спрямо другите страни от ЦИЕ. В него се прави анализ на теоретичните основи и методологията на измерването на структурната конвергенция, на сближаването в разходната и производствената структури на БВП и в структурите на пазара на труда и външната търговия, на регионалната конвергенция и конвергенцията в относителните

цени, на съществуващите регулации и институционалната среда. Методологията на изследване включва използването на исторически и сравнителен анализ, оценяване на σ и β конвергенциите, дескриптивен анализ и иконометрично моделиране чрез използване на панелни модели и векторни модели с коригиране на грешката. В резултат на емпиричния анализ се стига до заключението, че реалната конвергенция в български условия се съчетава и със сближаване на основни структурни характеристики на българската икономика към Еврозоната. Това се отнася най-вече до разходната структура на

БВП, производствената структура на БВП на ниво икономически сектори, структурата на относителните цени и на износа по отделни стокови групи, докато резултатите за структурното сближаване при пазара на труда, регионите и институционалното качество са противоречиви и варират според прилаганите показатели и методи за оценка. В сравнителен план българската икономика не изостава от останалите страни от ЦИЕ, вкл. и от членовете на Еврозоната, но оценяването на това ѝ състояние трябва да става в контекста на възможностите за реализиране на дългосрочен икономически растеж.

Project:

Structural Convergence of the Bulgarian Economy with the Eurozone

The aim of the project is to carry out a comprehensive evaluation of the structural convergence of the Bulgarian economy with the Eurozone, to gauge the convergence in different structures of the economy and some of its segments and to outline the relative position of Bulgaria in comparison with the other CEE countries. It presents an analysis of the theoretical foundations and the methodology of the evaluation of the structural convergence, of the convergence in the expenditure and production structures of the GDP and in the structure of the labour market and the foreign trade, of the regional

convergence and the convergence in the relative prices, of the existing regulations and the institutional environment. The research methodology includes the use of historical and comparative analysis, evaluation of σ and β convergences, descriptive analysis and econometric modelling by using panel models and vector error correction models. The results of the empirical analysis lead to the conclusion that the real convergence in Bulgaria also combines with the convergence of key structural characteristics of the Bulgarian economy with the Eurozone ones. This pertains mostly to the

expenditure structure of the relative prices of export by individual groups of goods, whereas the results of the structural convergence in the labour market, the regions and the institutional quality are contradictory and vary depending on the indicators implemented and the evaluation methods. In comparative terms, the Bulgarian economy does not lag behind the remaining CEE countries, even the Euro area members, but the evaluation of its state should be done in the context of the opportunities available for the realization of long-term economic growth.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-22/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Stela Raleva

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Vera Pirimova

Assoc. Prof. Dr. Maria Marikina

Sen. Assist. Prof. Dr. Dimitar

Damyanov

Sen. Assist. Prof. Dr. Kristina

Stefanova

Sen. Assist. Prof. Dr. Nikolay

Velichkov

Sen. Assist. Prof. Dr. Petar

Peshev

Dr. Daniel Kassabov

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Emiliya

Georgieva

Prof. Dr. Iskra Hristova-

Balkanska

Проект:

Развитие на кръговата икономика в България – възможности и предизвикателства



Доц. д-р Ваня Иванова
Assoc. Prof. Dr. Vanya Ivanova

Сериозните предизвикателства, свързани с екологичната трансформация на икономиката и нуждата от нов тип политики, ориентирани към борба с климатичните промени изискват бърза и адекватна реакция, както от страна на държавата, така и от страна на бизнеса и домакинствата. Основната цел на изследването е на базата на анализ на състоянието и тенденциите в развитието на възприетите индикатори за кръговост на българската икономика и представянето на конкретни примери за добри практики, да идентифицира пречките за трансформация и да очертае мерки и препоръки за стимулиране на прехода към модел на кръгова икономика (КИ), разкриване на нови работни места и доходи, което да се превърне в двигател на екологосъобразен икономически растеж. Предмет на изследване са ефектите от прилагането на този модел на национално и фирмено равнище и по този начин създаване на предпоставки за по-висока конкурентоспособност, екологосъобразност и корпоративна социална отговорност. Предвид на ком-

плексния характер на изследването са приложени множество различни изследователски методи – количествен и качествен сравнителен анализ, каузален метод (case study анализ), набиране и проучване на статистическа информация, интердисциплинарен синергичен подход, основан на първични и вторични изследвания, социологически анкетни методи, клъстерен анализ, регресионен анализ, индексен анализ.

Основните научни резултати могат синтезирано да бъдат обобщени в следните няколко направления:

- Изследвана е нормативната уредба на КИ в ЕС и България след 2010 година, както и промените във връзка с приетия Европейски зелен пакт и новите приоритети;
- Направен е клъстерен анализ по избрани индикатори на кръговост на страните от ЕС и е анализирано мястото на България, с цел идентифициране на различията между определените три групи държави. Изследвана е връзката кръговост-зелени техноло-

гии за България и избрани страни от ЕС и е направен сравнителен анализ, като се търси корелация между разходи за екотехнологии и напредък в показателите за кръговост;

- Изведен е индекс на дивергенция и е направен сравнителен анализ с избрани страни от всеки един от установените клъстери;
- Проведено е емпирично проучване на възможностите на споделената икономика и въвеждането на успешни модели в България;
- Представени са добри практики в ЕС, свързани с прилагането на модел на КИ;
- Въз основа на констатираните бариери и пречки при прилагане на модела на кръгова икономика са формулирани различни мерки и лостове за интензифициране на трансформационния преход. Систематизирани са основни препоръки за насърчаване на ресурсоефективната и екологичната трансформация на икономиката в България.

Project:

Development of the Circular Economy in Bulgaria – Opportunities and Challenges

The serious challenges related to the ecological transformation of the economy and the need for a new type of policies aimed at combating climate change require a rapid and adequate response, both on the part of the state and on the part of businesses and households. The main goal of the study is, based on the analysis of the state and trends in the development of the adopted indicators of circularity of the Bulgarian economy and on the presentation of specific examples of good practice, to identify the obstacles to transformation and to outline measures and recommendations to stimulate the transition to a model of circular economy (CI), job creation and income, which will become an engine of environment-friendly economic growth. The research topic pertains to the effects of the application of this model at the national and company level whereby preconditions will be created for higher competitiveness, environmental friendliness and corporate social responsibility. Given the complex nature of the study, many different

research methods have been applied that encompass quantitative and qualitative comparative analysis, case study analysis, collection and study of statistical information, interdisciplinary synergistic approach based on primary and secondary research, sociological survey methods, cluster analysis, regression analysis, index analysis.

The main scientific results can be summarized in the following several areas:

- The normative regulation of CI in the EU and Bulgaria after 2010 has been examined, as well as the changes in connection with the adopted European Green Pact and the new priorities;
- A cluster analysis was made according to selected indicators of the circularity of the EU countries and Bulgaria's place was analyzed in order to identify the differences between the defined three groups of countries. The connection between circularity and green technologies for Bulgaria and selected EU countries has been explored and a comparative

analysis has been made, looking for a correlation between ecotechnology costs and progress in the circularity indicators;

- A divergence index is derived and a comparative analysis is made with selected countries from each of the identified clusters;
- An empirical study has been conducted of the possibilities of the shared economy and the introduction of successful models in Bulgaria has been summed up;
- Good practices in the EU related to the implementation of the CI model are presented;
- Based on the identified barriers and obstacles in the application of the circular economy model, various measures and levers for intensification of the transformational transition have been formulated. The main recommendations have been systematized for promoting the resource efficiency and the ecological transformation of the Bulgarian economy.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-25/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Vanya Ivanova

Project duration:

2018-2021

Team members:

Prof. Dr. Nikolay Shterev
Assoc. Prof. Dr. Sonya Chipeva
Dr. Violena Nencheva

Reviewers:

Prof. Dr. Diana Kopeva
Prof. Dr. Yordan Hristoskov

Финансово-счетоводен факултет

Finance and Accountancy Faculty



Проект:

Състояние, индикатори и подходи за управление на ликвидността и фирмената задлъжнялост в България



Доц. д-р Янко Христов
Assoc. Prof. Dr. Yanko Hristozov

Основната цел на проекта е да се изследва състоянието на ликвидността и на задлъжнялостта на предприятията от нефинансовия сектор в България, да се изведат индикатори за ранно предупреждение при проблеми, свързани с платежоспособността и да се открият някои ключови подходи за управлението на ликвидността. От съществена важност е да се изведат средноотраслови стойности на показателите за ликвидност, които да служат като ориентир за поддържане на необходимите нива на ликвидност от съответните сектори. Обект на изследване са нефинансовите предприятия (НСИ, КИД-2008) от следните икономически сектори според КИД на НСИ: Сектор А, В, С, D, E, F, G, H, I, J, L, M, N, S. Основните приложени методи са сравнителен анализ, дескриптивен анализ, метод на синтез, индуктивно-вероятностен (синтез) и дедуктивно-

хипотетичен методи (анализ), наблюдение и исторически анализ. Във връзка с реализирането на поставените изследователска цел и задачи по научноизследователския проект е формулирана следната работна хипотеза: липсата на анализ от страна на държавата относно нивата на ликвидност и задлъжнялост и неизмерването на средни отраслови величини на ключови показатели, които да станат препоръчителни величини за секторите, води до риск от неплатежоспособност и фалит на предприятията. Възможно е да се изгради методика за текуща оценка на състоянието на тези два показателя на национално ниво и да се докаже секторната обусловеност по отношение на двата показателя. На тази основа се предлагат индикатори за ранно предупреждение и правилни подходи за управление на

ликвидността, които да подпомогнат мениджмънта при справянето с рискове от неплатежоспособност, ликвидни проблеми и прекомерна задлъжнялост.

Основни постигнати резултати са разглеждане и коментар на подходящи, актуални и авторитетни теоретични източници по темата; определяне на подходяща технология и методология за измерване и анализ на фирмената ликвидност и задлъжнялост; измерване, анализ и оценка на състоянието на фирмената ликвидност и задлъжнялост за 11 годишен период; извеждане на отраслови средни величини, подходящи за ориентир и индикатор за нивата на двата показателя и извеждане на предупредителни индикатори при риск от влошаване на финансовото състояние на база двата показателя и открояване на ключови подходи за управлението и контрола им.

Project:

State, Indicators and Approaches to the Management of Company Liquidity and Indebtedness in Bulgaria

The main goal of the project is to examine the state of liquidity and indebtedness of non-financial sector enterprises in Bulgaria, to derive early warning indicators for solvency problems and to outline some key approaches to liquidity management. It is essential that industry-wide values of liquidity ratios be derived that should presumably serve as a guide for maintaining the necessary levels of liquidity in the respective sectors. The object of study are the non-financial enterprises (NSI, Classifier-2008) from the following economic sectors according to the Classifier: Sector A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, L, M, N, S. The main applied methods are comparative analysis, descriptive analysis, synthesis method, inductive-probabilistic (synthesis) and deductive-hypothetical methods

(analysis), observation and historical analysis.

With regard to achieving the set research goals and objectives, the following working hypothesis can be formulated: the lack of analysis by the state of the levels of liquidity and indebtedness and the failure to measure the industry average of key indicators that are seen as recommended values for sectors, poses the risk of insolvency and bankruptcy of enterprises. It is possible to set up a methodology for ongoing assessment of the status of these two indicators at the national level and to prove the sectoral conditionality for both indicators. On this basis, early warning indicators and proper liquidity management approaches have been outlined to assist management in overcoming insolvency risks and in resolving

the problems related to liquidity and excessive indebtedness.

The main achieved results are the examination and discussion of the appropriate, current and acknowledged theoretical sources on the topic; the identification of the appropriate technology and methodology for measuring and analyzing corporate liquidity and indebtedness; the measurement, analysis and assessment of the state of company liquidity and indebtedness for an 11-year period; the derivation of industry averages that are the suitable benchmark or indicator of the levels of the two indicators as well as warning indicators in case of risk of deterioration of the financial condition on the basis of both indicators and highlighting key approaches for their management and control.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-4/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Yanko Hristozov

Project duration:

2018-2021

Members of team:

Prof. Dr. Nadezhda Nikolova

Assoc. Prof. Dr. Ivaylo Beev

Assoc. Prof. Dr. Marin Galabov

Assoc. Prof. Dr. Dragomir

Stefanov

Sen. Assist. Prof. Dr. Diyana

Miteva-Boncheva

Sen. Assist. Prof. Dr. Galya

Tasseva-Petkova

Sen. Assist. Prof. Dr. Nikola

Tanakov

Dimitar Chobanov

Dr. Doncho Donev

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Oleg Dimov

Prof. Dr. Sc. Metodí Hristov

Проект:

Вариативни подходи на третиране на финансовите отчети – оценки, представяне, превенции на измами



Доц. д-р Камелия Савова
Assoc. Prof. Dr. Kameliya
Savova

ЦЕЛ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОЕКТА:

Цел: да се разработи цялостно, задълбочено и логически последователно научно изследване на съвременните вариативни подходи на третиране на финансовите отчети.

Съдържанието включва теоретични и приложни изследвания, подкрепени с емпирични проучвания, по въпросите на финансовите отчети в нефинансовия (стопанския), банковия, застрахователния, публичния (бюджетния) и осигурителния сектор на икономиката и превенциите на измами чрез информацията във финансовите отчети.

ОСНОВНИ МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ (ИНСТРУМЕНТАРИУМ):

Приложеният методологически инструментариум включва наблюдение и проследяване; литературен обзор; емпирично проучване; документален, сравнителен, структурен, критичен и иконометричен анализ и синтез; обобщение и моделиране; методите на индукцията и дедукцията; историко-логическия и системния подход. Приложен е и към проучените литературни източници, ползваната статистическа информация, извършените емпирични изследвания, представените авторови становища, изводи и резултати.

ПОСТИГНАТИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Извършено е цялостно, задълбочено и комплексно изследване на вариативните подходи за третиране на финансовите отчети в стопанския, банковия, застрахователния, осигурителния и бюджетния сектор на икономиката, което е иновативно за счетоводната теория и практика.
2. Обогаляване на съществуващите знания и формиране на нови приложни аспекти в областта на оценяването и представянето на елементите на финансовите отчети и превенциите на измами.
3. Публикации по темата на научното изследване - двадесет и три статии и доклади.
4. Публикуван е монографичен труд в издателския комплект на УНСС.

Project:

Some Approaches to the Treatment of Financial Statements – Valuations, Presentation, Fraud Prevention

This piece of research aims to carry out a comprehensive, in-depth and logically consistent scientific examination of some contemporary approaches to the treatment of financial statements.

The content includes theoretical and applied research, supported by empirical research, of the issues of financial statements in the non-financial (business), banking, insurance, public (budget) and social security sectors of the economy and fraud prevention through the information provided in the financial statements.

The following should be noted with regard to the applied research methods (tools). The applied methodological framework

encompasses the following methods: observation and tracking; literature review, empirical research, documentary, comparative, structural, critical and econometric analysis and synthesis; summary and modeling; induction and deduction; the historical-logical and systemic approach. These methods are also present in the studied literature sources, the used statistical information, the performed empirical research, the presented author's opinions, conclusions and results.

In terms of the achieved scientific results, the following conclusions have been made.

First, a comprehensive, in-depth and complex examination of the approaches to the treatment of

financial statements in the business, banking, insurance, budget and social security sectors of the economy has been carried out, which is innovative for accounting theory and practice. Second, the current knowledge has been enriched and new applied aspects in the field of valuation and presentation of the elements of the financial statements and fraud prevention have been identified. Third, an overview has been made of the publications on the topic in scientific research, which encompasses twenty-three articles and reports. Fourth, a monography has been published in the publishing complex at the University of National and World Economy.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-6/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Kameliya Savova

Project duration:

2018-2021

Team members:

Prof. Dr. Stoyan Stoyanov
 Assoc. Prof. Dr. Atanaska Filipova-Slancheva
 Sen. Assist. Prof. Dr. Nikolina Nikolova
 Assist. Prof. Dr. Iavor Bachev
 Doctoral student Galina Vasileva

Reviewers:

Prof. Dr. Snejana Bacheva
 Assoc. Prof. Dr. Katya Miteva

Проект:

Проект на модел на финансова дигитална екосистема



Гл.ас. д-р Георги Ранчев
Sen. Assist. Prof. Dr. Georgi Ranchev

Целта на научния проект е да се дефинира и предложи модел на дигитална екосистема, която обхваща стопански и финансови организации, както и органи, които се намират в различни сектори на държавно управление.

Обект на изследването са дигиталните екосистеми, чиято структура е изградена от интегрирани технологични платформи, информационни ресурси и компютърни програми с разпределено взаимодействие и взаимно използване от включените в екосистемата организации. При изследването намират приложение научни методи като анализ и синтез, индукция и дедукция, моделиране. При изпълнението на конкретните задачи на изследването се

използват сравнителният и нормативен анализ.

Основните научни постижения са:

- Анализирани са основните характеристики на системите за финансовото докладване.
- Дефиниран е концептуален модел за финансово докладване.
- Анализирани са основните характеристики на електронното фактуриране в ЕС и Латинска Америка.
- Анализирани са особеностите на системата на електронно фактуриране, прилагана в България към момента.
- Дефиниран е концептуален модел на дигитална екосистема за задължително електронно фактуриране в България на база на централизирана

система, администрирана от НАП. Приложимостта на модела

е потвърдена от анкетно проучване, проведено през месец ноември 2020 г.

- Определени са техническите, институционалните и правни предпоставки на модела на дигитална екосистема за задължително електронно фактуриране.

На база на резултатите от изследването може да се приеме, че въвеждането на задължение за електронно фактуриране ще доведе до по-голяма прозрачност във взаимоотношенията между бизнеса, държавата и крайните потребители и съответно ще повиши бюджетните приходи.

Project:

Project of a Model of a Financial Digital Ecosystem

The goal of the scientific project is to define and propose a conceptual model of a digital ecosystem that encompasses business and financial organizations, as well as different governmental bodies.

The object of research is the digital ecosystems, the structures of which are developed from integrated technological platforms, information resources and computer programs with distributed cooperation and mutual use by the respective organizations that are an integral part of the ecosystems. Scientific methods like analysis and synthesis, induction and deduction, as well as modelling are applied in the research. The performance of the respective

tasks of the research is facilitated by a comparative and statutory analysis. The following scientific achievements have been identified. An overview has been made of the main characteristics of the financial reporting systems. A conceptual model has been set up of a financial reporting system. A review has been made of the basic features of electronic invoicing in the European Union and Latin America. A detailed analysis has been carried out of the characteristics of the electronic invoicing system currently applied in Bulgaria. A conceptual model has been designed of a digital ecosystem for obligatory electronic invoicing in Bulgaria based on a centralized

system administered by the National Revenue Agency. The applicability of the model is confirmed by a survey conducted in November 2020 online. The technical, institutional and legal prerequisites have been identified for the implementation of the model of the digital ecosystem for obligatory electronic invoicing

Based on the results of the research it could be assumed that the implementation of an obligation for electronic invoicing could possibly bring about higher transparency of the relationships between business, state authorities and end customers and also increase budget revenues.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-11/2018

Project leader:

Sen. Assist. Prof. Dr. Georgi Ranchev

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Tanya Atanassova-Drenska
 Doctoral student Maria Baltadzhieva
 Doctoral student Kiril Piperevski

Reviewers:

Prof. Dr. Emil Assenov
 Assoc. Prof. Dr. Pepa Stoykova

Проект:

Оценка и ефективност от адаптиране на стандартите за оценяване към обучението, бизнес средата и практиката в Р България



Гл.ас. д-р Калина
Кавалджиева
Sen. Assist. Prof. Dr. Kalina
Kavaldzhieva

Преминаването през поредица от кризисни и следкризисни периоди през последните двадесет години оказва сериозно въздействие върху цялостното извеждане на стойности на активи, пасиви и капитали.

Целта на разработката е да се измери и анализира нуждата от национални стандарти за оценяване и тяхното влияние върху образователните програми

Същевременно натискът върху всички, достоверността и ефектите от изведените различни стойности на различните обекти

на оценяване води до по-трудно вземане на управленски решения. Създаването на различни стандарти за оценяване в различните страни е предпоставка за по-коректно и по-ефективно остойностяване на различните активи, услуги, капитали и др. обективни и субективни отношения в действаща бизнес единица. В резултат на промяна на законодателството, промяна на климата, енергийната ефективност и др. самите стандарти и методи за оценяване търпят развитие, което е от особено важно значение за нашата страна. Налага

се необходимост от разработване на БСО, което е предпоставка за по-коректно извеждане на различните видове стойности. Резултатите от изчисленията на оценката и ефективността от адаптиране на стандартите за оценяване показват, че различията във философията и приложението на отделните стандарти в отделните страни са съществени, което е предпоставка за различия в изведените стойности. Това налага създаване на специфични дисциплини за обучение по оценяване.

Project:

Evaluation and Effectiveness of Adapting Assessment Standards to Training, Business Environment and Practice in the Republic of Bulgaria

Going through a series of crisis and post-crisis periods over the last twenty years has had a serious impact on the overall value of assets, liabilities and capital.

The aim of the development is to measure and analyze the need for national standards for assessment and their impact on educational programs.

At the same time, the pressure on all the reliability and the effects

of the derived different values of the different objects of evaluation leads to more difficult management decisions. The creation of different valuation standards in different countries is a prerequisite for a more correct and more efficient valuation of various assets, services, capital, etc. objective and subjective relations in an operating business unit. As a result of changes in legislation, climate change, energy efficiency

and other factors, the standards and evaluation methods themselves are evolving, which is of particular importance for our country. There is a need to develop BSR, which is a prerequisite for more accurate derivation of different types of values. This requires the creation of specific disciplines for assessment training.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-20/2018

Project leader:

Sen. Assist. Prof. Dr. Kalina Kavaldzhieva

Project duration:

2018-2021

Team members:

Prof. Dr. Stoyan Stoyanov
 Assoc. Prof. Dr. Oleg Dimov
 Assoc. Prof. Dr. Nikolay Oresharov
 Assist. Prof. Dr. Nikolina Nikolova
 Assist. Prof. Dr. Monika Sabeva

Reviewers:

Prof. Dr. Snezhana Basheva
 Assoc. Prof. Dr. Ivan Breshkov

Факультет
Управление и административная



Management and Administration Faculty



Проект:

Социална отговорност на малките и средните предприятия: специфики, устойчивост и управление



Гл.ас. д-р Илия Керезиев
Sen. Assist. Prof. Dr. Iliya Kereziev

Основната цел на научното изследване е да се проучат, анализират и систематизират теоретико-методологичните аспекти и специфичните особености на приложение на социалната отговорност в малките и средните предприятия (МСП) и на тази основа да се предложат насоки за усъвършенстване на управлението на социално отговорните дейности на МСП.

Обект на изследването е социалната отговорност на микро, малки и средни предприятия, а предмет са специфичните характеристики, проявленията, управлението и стратегическите измерения на корпоративната социална отговорност (КСО) на МСП.

Основните изследователски въпроси са свързани със специфичните характеристики, отговорното поведение и

областите на проявление на КСО на МСП, управлението на взаимоотношенията със заинтересованите страни и интегрирането на КСО в дейността, стратегията и управлението на МСП.

Поради спецификата и комплексния характер на предмета на научното изследване е приложен смесен изследователски подход, при който се използва комбинация от количествени и качествени изследователски методи. В рамките на изследователския проект са проведени преглед на литературата, анкетно допитване и казусни проучвания, илюстриращи приложението на КСО в български МСП.

Научният принос на изследването се състои в предложеното систематизирано проучване на КСО концепцията в контекста на МСП и нейното проявление в българската

действителност. Резултатите на проведеното научно изследване подкрепят становището, че концепцията за КСО на бизнеса е приложима в случая на МСП на основата на използването на специфични подходи, които са съобразени с основните характеристики, сравнителните предимства и недостатъци на МСП, интересите на заинтересованите страни и възможностите на външната среда.

Допълнителен резултат от изпълнението на проекта е изготвеното ръководство с практико-приложен характер, предназначено да подпомогне ефективното управление и изпълнение на социално отговорни стратегии и инициативи в контекста на МСП.

Project:

Social Responsibility of Small and Medium Enterprises: Specificities, Sustainability and Management

The main goal of the research project is to reveal and analyse the specific features, challenges and opportunities for applying the CSR concept in the case of Bulgarian SMEs and on this basis to propose guidelines for improving the management of socially responsible activities of SMEs.

The object of the study is the social responsibility of micro, small and medium enterprises, while the research topic pertains to the specific characteristics, manifestations, management and strategic dimensions of CSR in SMEs.

The main research questions refer to the specific characteristics, responsible behavior and areas

of implementation of CSR in SMEs, the management of relations with stakeholders and the integration of CSR in the activities, strategy and management of SMEs.

Due to the complex nature of the research topic, a mixed research approach was applied, which uses a combination of quantitative and qualitative research methods. A research survey and case studies, illustrating the application of CSR concept in Bulgarian SMEs were conducted in order to facilitate qualitative and quantitative data requirements.

The scientific contribution of the research consists in the proposed systematic study of the CSR

implementation in SMEs and its manifestation in the Bulgarian context. The research results support the view that the concept of CSR is applicable within SMEs based on the use of specific approaches that take into account the main characteristics, comparative advantages and disadvantages of SMEs, the interests of stakeholders and the opportunities opened up in the external environment.

As an additional result of the project, a practical handbook was made in order to support the effective management and implementation of socially responsible strategies and initiatives in the context of SMEs.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-13/2018

Project leader:

Sen. Assist. Prof. Dr. Iliya Kerezhev

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Filip Stoyanov
 Assoc. Prof. Dr. Tatyana Kicheva
 Sen. Assist. Prof. Dr. Ivaylo Iliev
 Assist. Prof. Dr. Emiliya Duneva-Stoyanova
 Dr. Dimitar Popov
 Student Tsvetanka Shopska

Reviewers:

Prof. Dr. Dilyana Kopeva
 Prof. Dr. Maria Andreeva

Проект:

Управление на проектни екипи в мултикултурна среда: формиране на мултикултурни компетенции



Проф. д-р Матилда
Александрова
Prof. Dr. Matilda Aleksandrova

В условията на нарастваща глобализация и мултикултурна бизнес среда успешното управление на проектни екипи е съществен фактор за повишаване на ефективността на реализираните проекти на локално, национално, регионално и международно равнище. Тази теза обуславя основната цел на научно-приложното изследване, а именно – аргументирано да идентифицира и обоснове факторите, характеристиките и перспективите на управлението на проектни екипи в мултикултурна среда в български организации. На тази основа в рамките на изследването се разработва компетентностен модел за ефективна работа на проектните мениджъри и членовете на проектни екипи в мултикултурна среда. Фокусът на изследователската работа е върху основните фактори, характеристики и перспективи на управлението на проектни екипи, осъществявано в специфичните условия на мултикултурна среда.

Използваната методология обхваща: „деск-анализ“ и проучване на специализирани научни публикации в българската и международната литература по темата; анализ на вторични данни за добри световни практики относно управлението на проектни екипи в мултикултурна среда; пилотно изследване чрез полуструктурирано интервю; анкетно проучване на разнообразни практики по формиране и функциониране на проектни екипи в условията на мултикултурна среда. Проучването осигури информационна база за анализ на влиянието на културните измерения върху ефективността на проектните екипи в такива условия.

Основните резултати могат да се групират в следните направления. (1) Проучено е влиянието на културните аспекти, вкл. националната културна среда, върху проектното управление и управлението на про-

ектни екипи. Проучени са различни модели за изследване на културните въздействия и измерители върху проектното управление и формирането на проектната култура. (2) Систематизирани са изследователските подходи и методи, използвани в международната научна литература за емпирично изследване на разнообразни аспекти на управлението на проектни екипи в мултикултурна среда. (3) Изведени са елементите на компетентностния модел за ефективно управление на проектни екипи, обусловени от културното многообразие. На базата на емпиричното изследване са идентифицирани влияещите фактори с най-голяма тежест върху ефективността на функционирането на проектни екипи в специфичните условия на мултикултурната проектна среда. Очертани са насоки за приложение на модела в изследователската работа и практиката.

Project:

Project Teams Management in a Multicultural Environment: Development of Multicultural Competencies

In the conditions of expanding globalization and a growing multicultural business environment, the successful management of project teams plays a significant role for the enhancement of the effectiveness of the projects implemented at the local, national, regional, and international level. This thesis justifies the **major goal** of this applied research project, namely – to identify and justify the factors, characteristics and prospects of the management of project teams in a multicultural environment at Bulgarian organizations. On this basis, a competence model for effective operation of project managers and project team members in a multicultural environment is developed in the framework of the study. The focus of research is the basic factors, characteristics and prospects of project teams management conducted in the

specific conditions of a multicultural environment.

Methodology adopted by the study includes: desk analysis and exploration of specialized research publications in Bulgarian and international literature on the topic; secondary data analysis of good practices worldwide about the management of project teams in a multicultural environment; pilot sample survey applying a semistructured interview; questionnaire survey of various practices for establishment and operation of project teams in conditions of multicultural environment. The survey provides empirical basis for the analysis of the impact of cultural dimensions on the effectiveness of project teams operating in such an environment.

The basic results can be grouped in the following directions. (1) The impact of cultural aspects, including

national cultural environment, on project management and project teams management is explored in detail. Different models for the study of cultural impacts are examined as well as the sign indicating the formation of a project culture. (2) the research approaches and methods, utilized in the international literature for empirical research on aspects of project teams management in a multicultural environment, are systemized. (3) the elements of the competence model for effective management of project teams are defined as affected by cultural diversity. On the basis of the empirical study, the factors with highest weights on the effectiveness of project teams operation in the specific conditions of multicultural project environment are identified. Directions for implementing the model in both research and practice are outlined.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-21/2018

Project leader:

Prof. Dr. Matilda Aleksandrova

Project duration:

2018-2021

Team members:

Prof. Dr. Mariyana Kuzmanova

Assoc. Prof. Dr. Kiril Dimitrov

Dr. Boryana Bogoeva

Dr. Nadya Penova

Dr. Antoaneta Angelova

Doctoral student Silviya

Stoycheva

Reviewers:

Prof. Dr. Sc. Maya Lambovska

Prof. Dr. Sc. Diana Georgieva

Факултет
Икономика на инфраструктурата

Economics of Infrastructure Faculty



Проект:

Управление на туристическите дестинации и развитие на специализирани видове туризъм



Доц. д-р Мариана Янева
Assoc. Prof. Dr. Mariyana
Yaneva

Обект на изследване са маркетингови организации на дестинациите на туристическите райони и продуктово предлагане на някои специализирани туристически агенции по делови, здравен и градски развлекателен туризъм.

Предмет на изследване е управлението на туристическите райони, както и специфика по създаване, предлагане и популяризиране на специализирани продукти по делови, здравен и градски развлекателен туризъм.

Основната цел на труда е свързана със създаването на адаптивни модели за управление на туристическите райони, както и установяване на необходимостта от специализация на туристическия продукт по целогодишен туризъм и резултатите от неговото приложение в практиката с цел устойчивост на бизнеса.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Постигането на поставената цел на изследване и доказването на изсле-

дователската теза предполага да се използва съвкупност от подходи и методи, по-значими, от които са: обзор на теоретичните научни разработки на български и международно утвърдени автори; анализ и синтез на теоретични концепции, касаещи спецификата на туристическите дестинации и тяхното управление от МОД; индукция и дедукция на особеностите на моделите за управление на туристически дестинации; проучване на специализираните продукти по делови, здравен и градски развлекателен туризъм в световни добри практики и България; анкетно проучване за провеждане на емпиричното изследване и вторично проучване.

Като **резултати** от разработката могат да бъдат отчетени:

Систематизиране и анализ на туристическата литература в областта на управлението на туристическите райони; Идентифициране на основната и разширена специализация на

тематичните туристически райони, както и специфични тематични зони и прилежащите им тематични продукти; Систематизиране и анализиране на туристическата литература в областта на продуктово развитие по делови, здравен и градски развлекателен туризъм; Проучване на добрите световни практики в областта на управлението на дестинациите и продуктово развитие по делови, здравен и градски развлекателен туризъм, с препоръки по приложението им за България, съобразно ресурсната специфика и осигуреност в страната; Проучени и анализирани са някои специализирани видове туризъм и предлаганите от тях туристически продукти в страната – делови, здравен и градски развлекателен; Изведени са възможности за диференциация на предлагани туристически продукти от специализираните туристически агенции, които осигуряват целогодишна заетост в дестинацията.

Project:

Management of Tourism Destinations and Development of Specialized Types of Tourism

The object of this piece of research is marketing organizations in the destinations of the tourism regions and the product offered by some specialized travel agencies for business, health and urban leisure tourism. The research topic pertains to the management of tourism areas, as well as the specifics of creating, offering and promoting specialized products for business, health and urban leisure tourism.

The following should be summed up with regard to the applied research methodology. Achieving the set main purpose of research and proving the research thesis implies the use of a set of approaches and methods, the more significant among which are: review of scientific works of Bulgarian and internationally recognized authors; analysis and synthesis of theoretical concepts, concerning

the specifics of tourism destinations and their management by DMOs; identification of the features and specific characteristics of the management models for tourism destinations; study of specialized products in business, health and urban leisure tourism in good practices in the world and Bulgaria; questionnaire for conducting the empirical research and secondary study.

The following conclusions have been identified as the results achieved in the paper. Systematization and analysis of the tourism literature in the field of management of the tourism regions; identification of the main and additional specialization of the thematic tourism regions, as well as specific thematic zones and their adjacent thematic products; systematization and

analysis of the tourism literature in the field of product development in business, health and urban leisure tourism; examination of the best world practices in the field of destination management and product development in business, health and urban leisure tourism, together with making recommendations for their application in Bulgaria, depending on the resource specifics in the country; the exploration and analysis of specialized tourism types and products offered in the country – business, health and urban entertainment. Furthermore opportunities have been identified for the differentiation of tourism products offered by the specialized travel agencies that provide year-round employment in the destination.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-1/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Mariyana Yaneva

Project duration:

2018–2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Irena Emilova
 Assoc. Prof. Dr. Nikolay Tsonev
 Sen. Assist. Prof. Dr. Svetoslav Kaleychev
 Sen. Assist. Prof. Dr. Margarita Misheva
 Assist. Dr. Nikola Gaydarov
 Dr. Vesselina Portarska
 Dr. Maya Vassileva
 Dr. Ralitsa Georgieva
 Doctoral student Stilyana Basmadzhiyeva

Reviewers:

Prof. Dr. Tanya Parusheva
 Prof. Dr. Mariyana Bozhinova

Проект:

Подходи за удължаване на зимния туристически сезон



Доц. д-р Еленита Великова
Assoc. Prof. Dr. Elenita
Velikova

Цел, обект и предмет: Целта на научното изследване е да се определят възможностите за удължаване на туристическия сезон за зимния туристически продукт, като обект на изследването е сезонността в туризма, а негов предмет са подходите за ограничаване на сезонността. Тя се разглежда като ограничаващ фактор в икономическото развитие на дестинациите, поради което се търсят начини за нейното намаляване или за превръщането на дестинациите в целогодишни. За изпълнението на целта е анализирано състоянието на българския туризъм, изследвани са добрите практики в световен мащаб

и е проучено потребителското мнение относно предпочитанията за удължаване на престоя и причините за повторно посещение на зимните туристически курорти.

Инструментариум: Теоретичен анализ, обзор и критичен анализ на вторични проучвания по разглежданата проблематика; сравнителен анализ и синтез; индукция; дедукция; диалектически, исторически, индуктивно-дедуктивен и системен подход; SWOT-анализ, аналогия, моделиране; експертен метод, описание, наблюдение, статистически и дескриптивни методи; анкетно проучване на потребители и

експертно проучване, дълбочинни структурирани интервюта.

Научни постижения: Обобщаване и критичен анализ на научното познание, свързано със сезонността и подходите за нейното преодоляване в зимните туристически курорти.

Научно-приложни постижения: Проучване на потребителските предпочитания по отношение на причините за удължаване на престоя, повторно посещение през друг период на годината и разработване на модел за устойчиво развитие на зимните туристически дестинации в България.

Project:

Approaches to the Extension of the Winter Tourist Season

With regard to research topic and object the following should be noted. The purpose of the research is to determine the possibilities for extension of the tourist season for the winter tourist product, as the object of the research is seasonality in tourism, while the research topic pertains to the approaches for limiting the seasonality. It is seen as a limiting factor in the economic development of destinations, which is why new ways are sought to reduce it or to make destinations year-round. To achieve this goal, the state of Bulgarian tourism is analysed, the best practices in the world are reviewed and the consumer opinion

on the preferences for extending the stay and the reasons for revisiting the winter tourist resorts are examined.

With regard to the applied methodology, the following methods have been included: theoretical analysis, review and critical analysis of secondary studies on the issues; comparative analysis and synthesis; induction; deduction; dialectical, historical, inductive-deductive and systematic approach; SWOT-analysis, analogy, modelling; expert method, description, observation, statistical and descriptive methods; consumer survey and expert survey, in-depth structured interviews.

In terms of the scientific achievements, they involve the overview and critical analysis of the scientific knowledge related to seasonality and the approaches for its overcoming in the winter tourist resorts. Furthermore, the scientific and applied achievements encompass the examination of the consumer preferences regarding the reasons for extension of the stay, re-visit during another period of the year as well as the elaboration of a model for sustainable development of the winter tourist destinations in Bulgaria.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-28/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Elenita Velikova

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Todorka Toncheva

Assoc. Prof. Dr. Irena Emilova

Assoc. Prof. Dr. Svetla Tsvetkova

Assist. Prof. Dr. Iliya Gatovski

Dr. Ivo Anev

Dr. Stela Dimitrova

Student Lora Ivanova

Student Krista Nikolova

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Maria

Vodenicharova

Prof. Dr. Preslav Dimitrov

Проект:

Взаимодействие между висшите учебни институции и стопанските предприятия в България в областта на логистиката и управлението на веригата на доставките



Доц. д-р Иванка
Корбанколева
Assoc. Prof. Dr. Ivanka
Korbankoleva

Основната цел на научната разработка е да се оцени взаимодействието между висши учебни институции (ВУИ) и бизнеса у нас в областта на логистиката и управлението на веригата на доставки (Л и УВД) по различните направления - обучение, научни изследвания и иновации, както и да се очертаят основните насоки за неговото подобряване.

Съдържанието на разработката се състои от: увод; три глави, в които са представени теоретико-методически аспекти за изследване на взаимодействието, оценка на състоянието и насоки за подобряване на взаимодействието между ВУИ и стопанските предприятия (СП) в България в областта на Л и УВД; заключение; библиографска справка от 138 литературни източника и 11 приложения.

В методологията на изследването са конкретизирани обектът и предметът на изследване и е представена концептуалната рамка, отразяваща различните направления и аспекти на взаимодействие между ВУИ и СП в България в областта на Л и УВД. Използваните методи на изследване са: литературният анализ, анкетното проучване за набиране на данни, дедуктивно-индуктивният анализ, статистически методи, методите на сравнителния анализ и аналогията.

Основните научни резултати от изследването са следните: 1. Оценени са използваните подходи и методи за изследване на взаимодействието между ВУИ и СП по трите направления в чуждестранни и български изследвания. 2. Апробирана е разработената методика на изследването и са конкретизирани измерителите и показателите за

оценка на взаимодействието по отделните направления и аспекти. 3. Разработени са въпросници и указания за структуриране на казуси за ВУИ и за СП относно тяхното сътрудничество в областта на Л и УВД. 4. Оценени са мотивите, бариерите, ключовите фактори, добрите практики и резултатите на взаимодействието по трите направления от гледна точка на ВУИ и на СП и са съпоставени получените резултати за двете страни. Основният извод от изследването е, че взаимодействието между ВУИ и СП в България в областта на Л и УВД е слабо развито и неговият потенциал не се използва в достатъчна степен, с което се потвърждава основната изследователска теза. 5. Разработени са насоки за подобряване на взаимодействието между ВУИ и СП.

Project:

Collaboration between Higher Education Institutions and Businesses Organizations in Bulgaria in the Field of Logistics and Supply Chain Management

The main purpose of this study is to evaluate the collaboration between higher education institutions (HEIs) and business organizations (BO) in Bulgaria in the field of logistics and supply chain management (L and SCM) across three areas – education, research, and innovations, and to outline key directions for its improvement.

The study consists of an introduction and three Chapters that present the theoretical and methodological basis used to investigate the collaboration, evaluate its current state, and provide recommendations for its development. Furthermore it has a conclusion and a bibliography containing 138 sources and 11 appendices.

The methodology specifies the research topic and object and presents a conceptual framework that encompasses the three areas of interaction. The methods used are as follows: analysis of literature, questionnaire survey, deductive and inductive analysis, statistical methods, and comparative analysis and analogy.

The main research outcomes are as follows. First, an overview has been made of the current approaches and methods available in international and Bulgarian studies for investigating the collaboration between HEIs and BO in the field of L and SCM across the three areas of interaction. Second, a research methodology has been developed and approved, and the measurements

and indicators for assessing the levels of interaction have been specified. Third, questionnaires and guidelines for constructing relevant case studies for HEIs and BO have been developed. Fourth, the motivations behind, the barriers to, the key factors for, best practices, and outcomes of the collaboration between HEIs and BO have been evaluated and the results for both sides have been compared. The main conclusion of this study is that the interaction between HEIs and BO in Bulgaria in the field of L and SCM is underdeveloped, and its potential benefits have not been utilised to a sufficient degree, which confirms the main research thesis. Finally, guidelines for improving the collaboration have been formulated.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-29/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Ivanka Korbankoleva

Project duration:

2018–2021

Team members:

Sen. Assist. Prof. Dr. Stilyana Stratieva

Sen. Assist. Prof. Dr. Miroslav Stefanov

Sen. Assist. Prof. Dr. Lilyana Mihova

Assist. Prof. Dr. Petya Fileva
Doctoral student Eleonora Spassova

Lilya Velichkova

Student Slavina Filipova

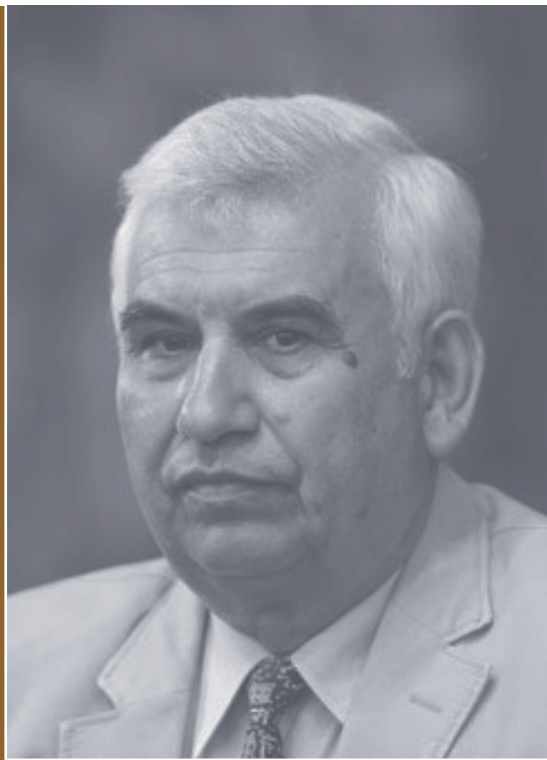
Student Zara Mircheva

Reviewers:

Prof. Dr. Miroslava Rakovska

Assoc. Prof. Dr. Milcho Tolev

Факултет
Международна икономика
и политика



International Economics and Politics Faculty

Проект:

Европейският стълб на социалните права като инструмент за социално сближаване в съюза и постигане на догонващо икономическо развитие на България



Гл. ас. д-р Моника Моралийска
Sen. assist. Prof. Dr. Monika Moraliyska

Настоящото изследване е съсредоточено върху най-новата инициатива на Европейския съюз в социалната област - Европейският стълб на социалните права. Анализът е съсредоточен върху основни социални проблеми в ЕС, които представляват фактори за неговото създаване, сред които са и рискът от бедност и доходното неравенство. В допълнение е направен опит да се прогнозира очакваните ефекти от някои от мерките на стълба, както и потенциалното им въздействие върху България в контекста на концепцията за догонващо икономическо и социално развитие на страната.

Основната цел на изследването е да се направи анализ на измеренията на новия стълб на социалните права на ЕС - предпоставки за неговото създаване, инструменти и мерки за неговото изпълнение, както и примери за очаквани резултати от неговото приложение на съюзно и национално равнище в България.

Първа глава разглежда Европейския стълб на социалните права като най-новата инициатива на ЕС в социалната област и анализира неговото място в законодателната архитектура на Съюза.

Втора глава разглежда ЕССП като инструмент за по-тясно сближаване в ЕС в социалната област. За тази цел първо е представена степената на сближаване в Съюза по основни социални показатели. Анализирани са бедността и доходното неравенство в ЕС като основни социални проблеми в ЕС и е анализирана тяхната връзка с икономическия растеж. В дълбочина е разгледана актуалната и значима инициатива на ЕС за Директивата за минималните заплати като илюстрация за амбицията и целите на ЕССП.

Трета глава е посветена на очакваното отражение на ЕССП върху България и потенциала на ЕССП доведе до социална промяна в България в контекста на необходимостта от догонващо развитие на страната към ЕС.

Приложените методи на изследване включват: Анализ и синтез, индукция и дедукция, системен подход, дескриптивен анализ, сравнителен анализ. За обработка на някои социално-икономическите показатели са приложени математически и статистически методи (регресионен анализ с помощта на софтуер за статистически анализ Gretl).

Като **научни приноси** могат да бъдат определени следните резултати: Изготвен е анализ на законодателната рамка

на социалната политика в ЕС в исторически план и е определено мястото на ЕССП в европейската законодателна архитектура; Анализирани е концепцията за „Европейски социален модел“ и типологията на социалните модели в ЕС; Идентифицирани са някои основни предпоставки за създаването на ЕССП; Идентифицирани са основните социални проблеми в ЕС - бедност и доходно неравенство и е изготвен статистически регресионен анализ на тяхната връзка с икономическия растеж в ЕС в периода 2009 - 2019 г.; Идентифицирани и анализирани са основни предпоставки за устойчивото доходно неравенство в ЕС; Разгледан е ЕССП като инструмент за социално сближаване в ЕС на примера на Директивата за минималните заплати; Анализирани са мястото на България в ЕС по основни социални показатели и причините за липса на сближаване с ЕС; Обобщени са основни насоки и препоръки за догонващо развитие на България; Оценено е очакваното въздействие на ЕССП върху България на примера на две негови ключови инициативи - Директивата за баланса професионален-личен живот и Директивата за минималните заплати.

Project:

The European Pillar of Social Rights as a Tool for Social Cohesion within the Union and for Bulgaria's Catching-up Economic and Social Development

The study focuses on the European Union's latest social initiative - the European Pillar of Social Rights. The paper analyzes the main social problems in the EU and the factors that have determined them, including the risk of poverty and income inequality. In addition, an attempt is made to outline the expected effects of some measures laid down in the pillar, as well as their potential impact on Bulgaria in the context of the concept of a catching-up economic and social development of the country.

The main goal of the study is to analyze the dimensions of the new pillar of EU social rights - prerequisites for its creation, tools and measures for its implementation, as well as examples of expected results of its implementation at the Union and the national level in Bulgaria.

Chapter One examines the European Pillar of Social Rights as the EU's latest social initiative and analyzes its place in the Union's legislative architecture.

Chapter Two considers the European Pillar of Social Rights as an instrument for closer cohesion in the EU in the social field. To this end, the degree of cohesion in the Union in terms of key social

indicators is presented first, and the lack of development of this process and significant differences in the performance of Member States on selected social indicators are analyzed. Poverty and income inequality in the EU are identified as the main social problems in the EU and their connection with economic growth is examined. The current EU initiative for the Minimum Wage Directive is thoroughly explored as an illustration of the Pillar's ambition and objectives.

Chapter Three is devoted to the expected impact of the Social Pillar on Bulgaria and the its potential to lead to social change in the context of the need for Bulgaria's catching up with the EU.

The applied research methodology encompasses analysis and synthesis, induction and deduction, systematic approach, descriptive and comparative analysis. Mathematical and statistical methods (regression analysis using Gretl statistical analysis software) have been applied to the analysis of some socio-economic indicators.

The following results can be defined as scientific contributions: an overview has been made of the EU's legislative framework of social policy in historical

terms and the role has been identified of the Social Pillar in the European legislative architecture; an analysis has been made of the concept of the "European social model" and of the typology of social models in the EU; some basic preconditions have been identified for the establishment of the Social Pillar; the main social problems in the EU - poverty and income inequality - have been exposed and a statistical regression analysis has been made of their relationship with economic growth in the period 2009 - 2019; the main preconditions for sustainable income inequality in the EU have been identified and analyzed; the Social Pillar has been examined as an instrument for social cohesion in the EU, following the example of the Minimum Wage Directive; Bulgaria's place in the EU in accordance with main social indicators and the reasons for the lack of cohesion with the EU have been identified; the main directions and recommendations for Bulgaria catching-up development have been summarized; the expected impact of the Social Pillar on Bulgaria is assessed on the example of two of its key initiatives - the Work-Life Balance Directive and the Minimum Wage Directive.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-9/2018

Project leader:

Sen. assist. Prof. Dr. Monika Moraliyska

Project duration:

2018-2021

Team members:

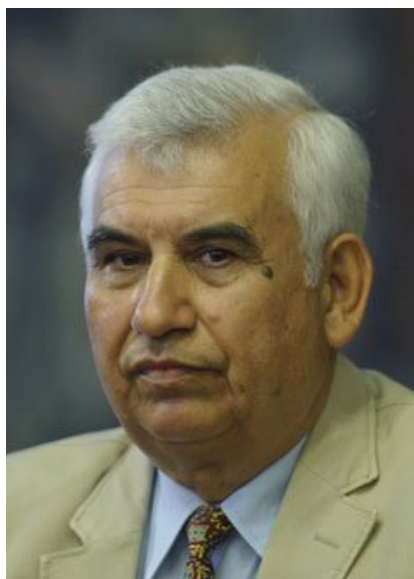
Doctoral student Silviya Todorova
Doctoral student Gerald Tola

Reviewers:

Prof. Dr. Sc. Dimitar Hadzhinikolov
Prof. Dr. Tatyana Hubenova-Delisivkova

Проект:

Балканите в новата енергийна архитектура



Проф. д-р Динко Динков
Prof. Dr. Dinko Dinkov

В контекста на целта на ЕС за постигане на диверсификация по отношение на маршрути и доставчици нараства интересът към темата за ролята на балканите за енергийната сигурност на Европа. В тази връзка целта на изследването е да се анализират процесите, протичащи в енергиен план в този регион като ключова геополитическа зона за проектиране на външни интереси, както и да се изведат потенциални перспективи за неговото развитие в рамките на оформящата се нова енергийна архитектура, както и преливащите ефекти към плоскостта на международните отношения. Проектът е ориентиран към реализиране на следните задачи:

- Да изследва енергийната значимост на Балканския регион и потенциалните му възможности като стълб на енергийната сигурност на ЕС;
- Да проследи значението на оста ЕС-Балкани с фокус върху въздействието на регулациите по линия на енергийната политика на Съюза върху балканските страни;
- Да анализира външната динамика на развитие на енергийните процеси на Балканите с акцент върху ролята на новите фактори в региона (специфично Китай);
- Да проучи изградените регионални структури за сътрудничество на Балканите през призмата на партньорството по енергийни въпроси;

- Да очертае ключови аспекти от енергийните политики на балканските държави;
- Да оцени инфраструктурните трансформации в енергийния сектор в региона;
- Да представи въздействието на пандемичната криза върху енергийния сектор на балканските страни.

Изследването на тази проблематика е подчинено на прилагане на комплексен и интердисциплинарен подход, съчетаващ различни методи от областта на международните политически и икономически отношения, спомагащи за очертаването на взаимовръзките между ендогенната и екзогенната динамика на процесите в енергийния сектор.

Project:

The Balkans in the New Energy Architecture

In the context of the EU's goal of diversifying routes and suppliers, there is a growing interest in the role of the Balkans region in European energy security. In this regard, the aim of the study is twofold: first, to analyze the processes taking place in the energy field of this strategic zone that serves as a key geopolitical arena for projection of external interests, and second, to identify potential prospects for its development within the emerging new energy architecture and the spill-over effects on international relations. The project is oriented towards the implementation of the following tasks:

- To explore the energy significance of the Balkan region and its potential as a pillar of EU energy security;
- To examine the relevance of the EU-Balkans axis with a focus on the impact of European energy policy regulations on the Balkan countries;
- To analyze the external dynamics of the energy processes in the Balkans with an emphasis on the role of several new factors in the region (specifically China);
- To inspect the established structures for regional cooperation in the Balkans through the prism of energy partnerships;
- To outline key aspects of the energy policies of the Balkan countries;
- To assess the infrastructural transformations in the energy sector in the region;
- To present the impact of the pandemic crisis on the energy sector of the Balkan countries.

The study is based on an application of a complex and interdisciplinary approach, combining different methods in the fields of international political and economic relations. This methodology allows to outline the relationships between endogenous and exogenous dynamics of the processes in the energy sector.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-26/2018

Project leader:

Prof. Dr. Dinko Dinkov

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Svetla Boneva

Assoc. Prof. Dr. Elizabet Yoneva

Assoc. Prof. Dr. Antonina

Habova

Dr. Nevena Aleksieva

Dr. Emil Todorov

Denitsa Velkova

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Mariya Bakalova

Prof. Dr. Sc. Aleksandar Kostov

Проект:

Управление на съвременни трансформационни процеси в международните отношения



Доц. д-р Боян Хаджиев
Assoc. Prof. Dr. Boyan Hadzhiev

В съвременния свят се наблюдават множество трансформации, които радикално променят същността и структурата на международните отношения. Същественото е, че скоростта и мащаба на тези трансформации далеч надхвърля способността на глобалната система да се адаптира към тях. Затова целта на настоящото изследване е да приложи аналитичен инструментариум към процесите на трансформация в съвременния свят и да даде прогнози как тези трансформации влияят върху формите и характера на глобалните отношения.

Конкретните задачи, постигнати в проекта, са:

1. Дефиниране на полета и техни параметри на трансформация в международните отношения през XXI в.;
2. Създаване на теоретичен модел/ модели за анализ на системната трансформация в международните отношения през XXI в.
3. Определяне на ролята на социални, икономически, технологични и военни фактори на промяната;
4. Критичен анализ на полетата на трансформации в международните отношения;

Акцентът е върху анализ на системата и системния подход в международните отношения; глобалните рискове и глобализацията, военните аспекти на сигурността, развитието на геополитиката, климатичните промени както най-значимата невоенна заплаха за сигурността, влиянието на пандемията, разбира се, съвременните механизми за управление на глобалните рискове, като синкретични модели за глобално управление. Проследена същността на тези основни полета, трансформацията в различните им етапи и е направен опит да се даде посока в бъдещето за всяка от тях.

Project:

Management of Modern Transformation Processes in International Relations

In the modern world there are many transformations that radically change the nature and structure of international relations. The important thing is that the speed and scale of these transformations by far exceeds the ability of the global system to adapt to them. Therefore, the aim of the present study is to apply analytical tools to the processes of transformation in the modern world and to predict how these transformations affect the forms and nature of global relations. The specific goals

achieved in the project pertain to the following. First, the fields and their parameters of transformation in international relations in the XXI century should be identified. Second, a theoretical model should be set up for the analysis of the systemic transformation in the international relations in the XXI century. Third, the role of social, economic, technological and military factors lying behind change should be determined. Fourth, a critical analysis should be carried out of the areas

of transformations in international relations.

The emphasis is on the analysis of the system and the system approach in international relations; global risks and globalization, the military aspects of security, the development of geopolitics, climate change as the most significant non-military security threat - the impact of the pandemic. The essence of these main fields is identified and the transformation in their different stages is traced.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-27/2018

Project leaders:

Assoc. Prof. Dr. Boyko Valchev
(2018-2019)

Assoc. Prof. Dr. Boyan Hadzhiev
(2019-2021)

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Evgeniya
Vassileva

Assoc. Prof. Dr. Antonina Habova
Dr. Emil Todorov

Dr. Lilya Markova
Dr. Nevena Aleksieva

Doctoral student Aleko Stoyanov
Doctoral student Bianka

Tosheva-Pesheva
Doctoral student Voktor
Tormakov

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Plamen Ralchev
Assoc. Prof. Dr. Sonya Hinkova

Факултет
Приложна информатика
и статистика



Applied Informatics and Statistics Faculty

Проект:

Изследване на приложимостта на виртуалната реалност в обучението и бизнеса



Проф. д-р Димитър Велев
Prof. Dr. Dimitar Velev

Виртуалната реалност (VR) / от английски Virtual Reality, VR/ се описва като потапяне в мултимедийна или компютърно-симулирана реалност. Виртуалната реалност симулира активно физическо присъствие на потребителя в определени места от реалния или въображаемия свят с помощта на специализирани технически средства.

Целта на научната разработка е да се изследват възможностите за приложимост на виртуалната реалност (VR) в обучението и бизнеса в насока повишаване както на качеството на обучение в българските учебни заведения, в частност утвърждаване на лидерските позиции на УНСС сред бизнес университетите, така и на конкурентоспособността

на българските фирми и организации при интегрирането им в европейските образователни системи и бизнес структури.

Най-важните научни постижения са: Анализ на същността и особеностите на VR; Анализ на основните характеристики на VR по отношение приложимостта в различни видове обучения и сектори на бизнеса; Анализ на особеностите и формулиране на изисквания за прилагане на VR във различни по вид обучения и бизнеси.

Най-важните научно-приложни постижения са: Анализ и сравняване на съществуващия софтуер и хардуер за VR; Анализ на приложимостта на VR за дигитализация на бизнес процесите в логистиката и

веригите за доставки, както и във V-търговията като нов онлайн канал за продажби; Анализ на приложимостта на VR за оценка на уязвимостта на електрическите мрежи от природни опасности, както и за обучения на населението за устойчиво реагиране при бедствия, включително по аварийна евакуация от бизнес сгради; анализ на предизвикателствата при използване на VR и дрони за управление на риска.

Общият брой публикации по проекта е 14, от които 8 в издания, индексирани в Scopus. Общият брой цитирания на публикациите по проекта е 8 (в международни бази с научна информация), от които 4 са в издания, индексирани в Scopus.

Project:

Research on the Applicability of Virtual Reality in Education and Business

Virtual Reality (VR) is described as immersion in multimedia or computer-simulated reality. Virtual reality simulates the active physical presence of the user in certain places of the real or imaginary world with the help of specialized technical means.

The aim of the research is to explore the possibilities for applicability of Virtual Reality (VR) in education and business in order to improve the quality of education in Bulgarian universities, in particular strengthening the leadership of UNWE among business universities and the competitiveness of Bulgarian companies and organizations in their integration into the European

educational systems and business structures.

The most important scientific achievements include the following: the analysis of the nature and features of VRP; the analysis of the main characteristics of VR in terms of applicability in different types of training and business sectors; the analysis of the peculiarities and formulation of requirements for application of VR in different types of trainings and businesses.

The most important scientific and applied achievements are: the analysis and comparison of the existing software and hardware for VR; the analysis of the applicability of VR for digitalization of business

processes in logistics and supply chains, as well as in V-commerce as a new online sales channel; the analysis of the applicability of VR for assessment of the vulnerability of the electrical networks from natural hazards, as well as for training of the population for sustainable disaster response, including emergency evacuation from business buildings; analysis of the challenges in using VR and drones for risk management.

The total number of publications on the project is 14, of which 8 in editions indexed in Scopus. The total number of citations of the project publications is 8 (in international databases with scientific information), of which 4 are in editions indexed in Scopus.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-22/2017

Project leader:

Prof. Dr. Dimitar Velev

Project duration:

2017-2021

Team members:

Prof. Dr. Emil Denchev
 Assoc. Prof. Dr. Georgi Zabunov
 Assoc. Prof. Dr. Marin Galabov
 Assoc. Prof. Dr. Silviya Terezova
 Assoc. Prof. Dr. Plamena Zlateva
 Assist. Prof. Dr. Veska Mihova

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Rosen Kirilov
 Prof. Dr. Vladimir Dimitrov

Проект:

Активното стареене в България: здравни, социални и икономически проблеми



Доц. д-р Екатерина Тошева
Assoc. Prof. Dr. Ekaterina
Tosheva



Проф. д-р Веселка Павлова
Prof. Dr. Veselka Pavlova

Целта на изследването е да се разкрият основните проблеми на активното стареене на населението в България в здравен, социален и икономически аспект на базата на конкретни обобщаващи количествени характеристики и оценка на влиянията им върху различни индикатори. Използвани са съвкупностният, системният и социологическият подходи, както и специфични статистически и демографски методи за описателен и диагностичен анализ.

В изследването е акцентирано върху актуални проблеми, свързани със здравето състояние и достъпа до здравни грижи на възрастните хора у нас, със социалния им живот, както и с участието им на пазара на труда. Сравнителният анализ

на динамиката на демографските процеси в България и в ЕС показва, че до 2050 г. процесите на остаряване на населението ще се задълбочават, като у нас темповете ще са над средните за ЕС. Съпоставянето на Индекса на активното стареене доказва, че ниската позиция на България се дължи на много слабо участие на възрастните хора в социалния и политическия живот. На база данни от изследването SHARE са анализирани здравният статус и достъпът до медицински грижи и услуги на лицата на 55 и повече години. Формулиран е извод, че голяма част от възрастните хора у нас имат хронични заболявания и наднормено тегло, не посещават зъболекар или не се консултират с медицинско лице. Констатира

се, че възрастните хора имат силно ограничено участие в политическия и социален живот. По социално-демографски групи се установиха значими различия в качеството и удовлетвореността от живота. Обосновани са изводи относно предимства и рисковете от гъвкавото пенсиониране и връзката му с активното стареене. Анализът на динамиката на работещите пенсионери за периода 2009 – 2019 г. доказва все по-широкото участие на възрастните хора на пазара на труда. Важен извод от изследването е, че при възрастните хора с по-лошо здравословно и финансово състояние и с по-ниско образование има по-ясно изразени нагласи за ранно пенсиониране.

Project:

Active Aging in Bulgaria: Health, Social and Economic Problems

The purpose of the study is to outline the main problems of the aging of the Bulgarian population in health, social and economic aspects, based on quantitative characteristics, and to explore their effect on different indicators. The aggregate, systemic and sociological approach have been used, as well as specific statistical and demographical methods for descriptive and diagnostic analyses. The study focuses on actual problems related to the elderly people's health condition and access to medical care in Bulgaria, to their social life and their participation in the labor market. The comparative analysis of dynamics of the demographical processes in Bulgaria and European Union showed that

by 2050 the processes of aging of the population would deepen and in Bulgaria this trend would be above the average for the EU. A comparison of the Active Aging Index proves that Bulgaria's low ranking is a result of the very poor participation of the elderly people in the social and political life. The health status and access to medical care and medical services of people 55 + years of age have been analyzed, based on SHARE study data. A conclusion has been made that a big portion of the elderly people in Bulgaria have chronic diseases and suffer from overweight and do not tend to visit a dentist or consult a medical expert. It was concluded that the elderly people have a very limited participation in

the political and social life. Significant differences have been exposed in terms of the quality and satisfaction of life by socio-demographic groups. Conclusions have been made regarding the advantages and risks of flexible retirement and its relation to active aging. The analysis of the working retirees' dynamics for the period 2009 – 2019 proves the increasing participation of the elderly people in the labor market. An important conclusion of the study is that early retirement plans are more desirable amongst the elderly people with a bad health, unfavorable financial condition and lower education.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-8/2018

Project leaders:

Assoc. Prof. Dr. Ekaterina Tosheva (2018-2020)

Prof. Dr. Veselka Pavlova (2021-2021)

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Mariana Murgova

Assoc. Prof. Dr. Ralitsa Kuzeva (Pandurska)

Doctoral student Atanas Dimov

Reviewers:

Prof. Dr. Todor Kaloyanov

Prof. Dr. Sc. Svetlana Saykova

Бизнес факултет



Business Faculty



Проект:

Проучване на значението на иновативните фирми за осигуряване на икономически растеж на националната икономика



Доц. д-р Димитър Благоев
Assoc. Prof. Dr. Dimitur
Blagoev

Основната цел на проекта е да се разкрие значението на иновативните фирми в страната за генериране на икономически растеж на базата на определен набор от индикатори.

Основни използвани методи: системен анализ, етимологичен анализ, литературно проучване, експертни оценки и извадково проучване, анкетно проучване, статистически методи – двумерни разпределения и корелационен анализ, методите на сравнението и др.

Съдържание и основни резултати: Установени са и систематизирани критерии за иновативност на фирмено равнище, основни

индикатори на икономическия растеж, свързани с дейността на иновативните фирми, основни индикатори на иновативността, разработена е методическа схема с дефинирани подход, методи, инструментариум и етапи за провеждане на практическо изследване, обработване, анализиране и обобщаване на резултатите. Проследени са общите тенденции при развитието на иновативните фирми в страната. Установена е практиката на българските фирми в сферата на иновациите, основни характеристики на тяхната иновативност и значението на иновациите за генериране на

растеж на фирмено и национално равнище. Особено внимание е отделено на т.нар. Стартърп фирми, като изключителен представител на най-иновативните представители на стопанските субекти. Икономическият растеж и развитието е разгледано от гледна точка на иновациите и фирмите с потенциал да генерират такива, като са използвани концепциите освен за макро показатели, такива като БВП, БДС, ПЧИ и т.н., които са индикатори за икономически растеж на макроикономическо равнище и показатели като производствената функция, който е индикатор за растеж и развитие на фирмено равнище.

Project:

The Importance of Innovative Companies for Ensuring Economic Growth of the National Economy

The main purpose of the project is to reveal the importance of innovative companies in the country for generating economic growth based on a set of indicators.

The major applied methods include the following: systematic analysis, etymological analysis, literature review, expert assessments and sample research, survey, statistical methods - two-dimensional distributions and correlation analysis, methods of comparison, etc.

Content and main results:

Systematized criteria for innovation at the company level, basic indicators of economic growth related to the activities of innovative

companies, basic indicators of innovation have been established, a methodological scheme with defined approach, methods, tools and stages for conducting practical research, processing, analyzing and summarizing the results.

Some general tendencies in the development of the country's innovative companies have been identified. With regard to the practice of Bulgarian companies in the field of innovation, the main characteristics of innovation have been outlined and the importance of innovation for generating growth at the company and national level has been highlighted. Particular

attention has been paid to the so-called Startup companies, as an exclusive representative of the most innovative business entities. Economic growth and development is addressed in terms of innovation and the companies that have the potential to generate such innovations. In this context, the concepts of macro indicators, such as GDP, GVA, FDI, and other indicators of economic growth at the macroeconomic level have been used. Another used indicator is the production function, which is an indicator of growth and development at the company level.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-2/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Dimitur Blagoev

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Zornitsa Yordanova

Dr. Radostin Boyadzhiev
 Doctoral student Krasimir Petkov

Reviewers:

Assoc. prof. Dr. Tsvetan Tsvetkov

Assoc. prof. Dr. Nikolay Karev

Проект:

Игрите като фактор за повишаване на резултатите в обучението и бизнеса (игровизация)



Доц. д-р Зорница Йорданова
Assoc. Prof. Dr. Zornitsa
Yordanova

Цели и обхват: Основна цел на изследването е идентифициране на конкретни приложения на игровизацията в образованието и бизнеса, които не са достатъчно изследвани в световната литература към момента, за да бъдат направени приноси към теорията и практиката, описана в индексиранията литература (специфично таргетиране на публикации в Scopus и WoS) и имащи отношение към образователните иновации и иновации, базирани на принципите на игровизацията.

Методология на изследването: В търсене на ниши за изследване са използвани кръстосани търсения в базите данни на Scopus и WoS и са проведени различни изследвания, включващи методи като интервюта, фокус групи, активно проучване в рамките на

мултидисциплинарни проекти, както и систематичен и библиометричен анализ. Дизайнът на цялостното изследване е декомпозиран на отделни проучвания за постигането на по-конкретни и целево-обхватни части от темата, подходящи за изследване и публикуване на статии/доклади в нишови теми, все още не достатъчно изследвани в световната литература. Основна цел на използваната методология е реализиране на нишови публикации, които да бъдат атрактивни за публикуване в индексирани издания в Scopus и WoS и за практикуващите по темата. Вторична цел на нишовите теми е и по-високата цитируемост на такива теми, който подход се доказва още в краткия времеви период на настоящия проект.

Резултати: В резултат на проведените изследвания са реализирани 8 публикации в издания, индексирани в Scopus и WoS и 3 публикации, реферирани във вторичната литература. Проектът даде възможност за изследване на теми като Игривизацията като инструмент за справяне с образователни предизвикателства, Използване на игровизацията във внедряването на бизнес информационни системи, Игривизацията като инструмент за подкрепа на развитието на изкуствен интелект, използването на игровизацията в различни информационни системи и др. От стартирането на проекта и публикуване на резултатите от него, вече има идентифицирани 11 цитата, от които 6 са в издания, индексирани в Scopus и WoS.

Project:

Games as a Factor for Boosting Training and Business Results (Gamification)

The **main objective** of the study is to identify specific applications of gamification in education and business that have not been sufficiently studied so far in the world literature so to contribute to the theory and practice described in the indexed literature (specific target are publications in Scopus and WoS). In terms of scope, gamification applications are related to educational innovations and innovations based on the principles of gamification.

With regard to **methodology**, the following should be noted. Cross-searches in the Scopus and WoS databases were used in the cast for research niches. Various studies were conducted, including methods such as interviews, focus groups, active research within multidisciplinary

projects, as well as systematic and bibliometric analysis. The design of the overall study has been decomposed into separate studies to address specific and more targeted parts of the topic, suitable for research and publication of articles / reports in niche topics, not yet sufficiently studied in the world literature. The main goal of the methodology used is to produce niche publications that will be attractive for publication in indexed editions in Scopus and WoS as well as for practitioners in the field. A secondary goal of the niche topics is the expected higher citation rate of such topics, which approach was proven within the short time limit of the current project.

In terms of **scientific results**, the following should be highlighted. As

a result of the conducted research, 8 publications were published in editions, indexed in Scopus and WoS, and 3 publications, referenced in the secondary sources of literature. The project opened up the opportunity to examine topics such as: Gamification as a tool for dealing with educational challenges; applying gamification in the implementation of business information systems; Gamification as a tool to support the development of artificial intelligence, the use of gamification in various information systems and others.

Since the start of the project and the publication of its results, 11 citations have already been identified, of which 6 are in journals indexed in Scopus and WoS.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-14/2018

Project leader:

Assoc. Prof. Dr. Zornitsa Yordanova

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Dimitar Blagoev
Sen. Assist. Prof. Dr. Stoyan Deevski
Dr. Zheneta Karavasileva

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Maria Vodenicharova
Assoc. Prof. Dr. Teodora Lazarova

Проект:

Развитие на индустрията в България сред 1989 г.: икономически, социални и политически ефекти



Проф. д-р Николай Щерев
Prof. Dr. Nikolay Shterev

Безспорно развитието на индустрията през последните години буди широк интерес, не само от изследователите и икономическите анализатори, но и от политиците и представителите на практиката.

Основната цел, която е поставена и изпълнена в трите етапа на изследването е: Да се направи анализ на индустриалния сектор, вкл. на състоянието на българската индустрия в момента и на структурните промени, настъпили в индустрията през последните 25 години.

При реализация на отделните етапи се отчита и изпълнението на следните проектни резултати: проведен анализ на историческото развитие на индустрията в световен мащаб и сравнение с развитието на българската индустрия; проведен е анализ на състоянието на българската индустрия по години като цяло и по отделни сектори; извършена е реална оценка на състоянието на българската индустрия и историческите основи на това състояние; идентифицирани са основни фактори, ограничаващи или стимулиращи растежа на

индустриалните предприятия от избрани сектори; извършена е реална оценка на фактори, вкл. събития, мерки или механизми на индустриалната политика, които водят до реализиране на потенциала за растеж на индустриалните предприятия, а от тук и на растежа на българската индустрия; систематизирани основни изводи и насоки за развитие на отделни сектори и на индустрията като цяло за следващите няколко години напред.

Project:

Development of the Industry in Bulgaria in the Post-1989 Period: Economic, Social and Political Effects

Undoubtedly, the industrial growth in recent years has provoked wide interest, not only among researchers and economic analysts but also among politicians and practitioners.

The main goal, implemented in the three stages of the study, is to make an analysis of the industrial sector, including the current state of Bulgarian industry and the structural changes that have occurred in the industry over the past 25 years.

The implementation of the individual stages also takes into account the

implementation of the following project results. An analysis was made of the historical development of the industry worldwide and comparison with the development of the Bulgarian industry. An analysis was conducted of the state of Bulgarian industry as a whole by years and by individual sectors. A real assessment was made of the state of the Bulgarian industry and the historical bases of this state. The main factors have been identified that limit or stimulate the growth of industrial enterprises from the

selected sectors. A real assessment of factors was made, including events, measures or mechanisms of the industrial policy which lead to the realization of the growth potential of the industrial enterprises, and hence of the growth of the Bulgarian industry. Main conclusions have been provided and guidelines for the development of individual sectors and industry as a whole for the next few years have been summed up.

FACTBOX

Project No.:
НИД НИ-18/2018

Project leader:
Prof. Dr. Nikolay Shterev

Project duration:
2018-2021

Team members:
Prof. Dr. Sc. Yosif Iliev
Assoc. Prof. Dr. Dimitar Blagoev
Assoc. Prof. Dr. Rumyana Brestnichka
Assoc. Prof. Dr. Zornitsa Yordanova
Assoc. Prof. Dr. Vyara Milusheva
Sen. Assist. Dr. Ivaylo Ivanov
Sen. Assist. Dr. Petya Slavova
Sen. Assist. Dr. Petya Biolcheva
Sen. Assist. Dr. Kaloyan Dimitrov
Sen. Assist. Dr. Stoyan Deevski
Sen. Assist. Dr. Marin Geshkov
Doctoral student Krassimir Petkov
Doctoral student Zornitsa Dimitrova
Doctoral student Zlatko Zlatkov
Doctoral student Sotir Ivanov
Doctoral student Stanimir Stanev
Doctoral student Nikola Tsonev

Reviewers:
Assoc. Prof. Dr. Pascal Zhelev
Assoc. Prof. Dr. Iskra Pantaleeva

Проект:

Устойчиво развитие и бизнес модел на възстановяваща се/ регенеративна икономика (Restorative & Regenerative Economy)



Проф. д-р Диана Копева
Prof. Dr. Diana Kopeva

Новите икономически и социални реалности налагат бързото развитие на устойчиви бизнес модели, ориентирани към създаване на кръгова / регенеративна икономика. Безспорно тези процеси засягат не само политическия живот, но имат широко отражение в икономическите и социални процеси в страната.

Основната цел, която е поставена и изпълнена в трите етапа на изследването е: да се изследва процесът на преход от линейна, през кръгова към възстановяваща

се икономика и да се разработи бизнес модел на поведение на икономическите субекти в този процес. В резултат на изпълнение на тази цел могат да се изведат тенденции в развитието и да се разработят сценарии за политики и мерки.

При реализация на отделните етапи се отчита и изпълнението на следните проектни резултати: проведен анализ на историческото развитие на понятия като: кръгова икономика, синя икономика, зелена икономика, регенеративна

икономика и пр.; проведен е анализ на състоянието на българската икономика за прехода от линейна към кръгова и регенеративна икономика; идентифицирани са основни елементи на приложимите бизнес модели на кръговата и регенеративната икономика; систематизирани основни изводи и насоки на политиката за насърчаване развитието на зелени / кръгови бизнес модели за следващите няколко години напред.



Проф. д-р Николай Щерев
Prof. Dr. Nikolay Shterev

Project:

Sustainable Development and Business Model of Restorative & Regenerative Economy

The new economic and social realities require the rapid development of sustainable business models aimed at creating a circular / regenerative economy. Undoubtedly, these processes not only affect political life but they also have a broad impact on economic and social processes in the country.

The main goal that is set and fulfilled in the three stages of the research, is to study the process of transition from linear, through circular to regenerative economy and

to develop a behavioural business model of the enterprises involved in this process. As a result of such an examination, development trends can be identified and scenarios for policies and measures can be developed.

The implementation of the individual stages also takes into account the implementation of the following project results. An analysis was made of the historical development of concepts such as: circular economy, blue economy, green

economy, regenerative economy, etc. Furthermore an analysis was carried out of the state of the Bulgarian economy for the transition from linear to circular and regenerative economies. The main elements of the applicable business models of the circular and regenerative economy have been identified. Finally, main conclusions were drawn and policy guidelines to promote the development of green / circular business models for the next few years were summed up.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-7/2018

Project leaders:

Prof. Dr. Diana Kopeva (2018-2020)

Prof. Dr. Nikolay Shterev (2020-2021)

Project duration:

2018-2021

Team members:

Prof. Dr. Tsvetana Stoyanova

Assoc. Prof. Dr. Dimitar Blagoev

Sen. assist. Prof. Dr. Monika Sabeva

Dr. Violeta Nencheva

Dr. Ani Arutyunyan

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Maria Peneva

Prof. Dr. Milen Baltov

Проект:

Интегриран подход при управление на риска в аграрния сектор



Доц. д-р Христина Харизанова-Бартос
Assoc. Prof. Dr. Hristina Harizanova-Bartos

Актуалността на предизвикателствата, пред които е изправен аграрният сектор и постигането на устойчивост, води до практическа нужда от минимизиране на рисковете от дейността в различните аграрни подсектори.

Направеният литературен преглед и осъществените анализи дадоха възможност за потвърждаване на поставените хипотези на теоретично ниво и на базата на двете анкетни проучвания.

- Определянето на степента на риска в аграрния сектор ще доведе до увеличени възможности за превенция и преодоляване на негативните последици при настъпване на рискови събития.

- Намаляването на риска в аграрния сектор зависи от възможността за диверсифициране на стопанската дейност.
- Нагласите за избор на стратегии за преодоляване на риска в аграрния сектор зависят от икономическия размер, специализацията на земеделското стопанство и „риск апетита“ му.
- Структурите в подотраслите на аграрния сектор имат различно поведение и нагласи за преодоляване на риска.
- Политиките, свързани с управлението на аграрния риск ще намалят негативните последици от неговото възникване и въздействие.

Доказа се, че прилагането на интегриран подход при

управлението риска в аграрния сектор ще доведе до оптимизирано и устойчиво управление на подсекторите в отрасъла и повишаване на конкурентноспособността им.

В заключение, управителите на земеделски стопанства е необходимо да отчетат, че управлението и контрола на риска е структуриран, последователен и непрекъснат процес, интегриран в дейността на структурата. При него се идентифицират, анализират, оценяват, определят реакции и се докладват възможни събития, които биха повлияли негативно върху постигането на нейните цели. Основна предпоставка за ефективното управление и контрол на риска е определянето на ясни, измерими цели и тяхното разбиране.

Project:

Integrated Risk Management Approach in the Agricultural Sector

The challenges facing the agricultural sector and the achievement of sustainability has given rise to the practical need to minimize the risks of activity in the various agricultural subsectors. The literature review and the performed analyses gave sufficient grounds to confirm the hypotheses assumed at the theoretical level and based on the two conducted surveys. These include the following assumptions that are relevant for the agricultural sector:

- Determining the degree of risk in the will increase the opportunities for risk prevention and for overcoming the negative consequences of risk-related events.

- The reduction of the risk depends on the possibility for diversification of the economic activity.
- Attitudes for choosing strategies for overcoming the risk depend on the economic size and specialization of the agricultural holding and its „risk appetite“.
- The structures in the sub-sectors manifest different behavior and attitudes towards overcoming the risk.
- Policies related to agricultural risk management will reduce the negative consequences of its occurrence and impact.

It has been proven that the application of an integrated approach to risk management in the agricultural

sector will lead to optimized and sustainable management of its sub-sectors and increase their competitiveness. In conclusion, farm managers should be aware of the need for risk management and for controlling it as a structured, consistent and continuous process integrated into the structure’s activities. The integrated risk management approach identifies, analyzes, evaluates, determines reactions and reports possible events that would negatively affect the achievement of its goals. A key prerequisite for effective risk management and control is the definition of clear, measurable goals and their understanding.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-16/2018

Project leaders:

Assoc. Prof. Dr. Hristina Stefanova Harizanova-Bartos (2018 - 2019)

Assoc. Prof. Dr. Ivelina Petkova Zhecheva-Radeva (2019-2021)

Project duration:

2018-2021

Team members:

Assoc. Prof. Dr. Zornitsa Stoyanova

Assoc. Prof. Dr. Nikola Metodiev
Dr. Tsvetana Harizanova-
Metodieva

Dr. Pavel Sheitanov
Dr. Annie Dimitrova

Reviewers:

Prof. Dr. Sc. Yulia Doichinova
Prof. Dr. Sc. Ivan Kanchev

Проект:

„Зеленото“ управление на бизнеса - ролята на стандартите



Проф. д-р Елка Василева
Prof. Dr. Elka Vassielva

В рамките на проекта се изследва ролята на стандартизацията и участието на заинтересованите страни за налагане на „зелено“ управление в организациите. Разгледани са теоретичните постановки, свързани с доброволните стандартите на международно, европейско и национално ниво като „меки“ регулатори в сферата на „зеленото“/устойчивото управление на организациите. Представена е концептуалната рамка на изследването, основавайки се на цялостния процес на стандартизация, преминавайки през първата фаза на „Създаване на стандарти“ и последващата фаза на „Прилагане на стандартите“ с участието на заинтересованите

страни от „зеленото“ управление на организациите. Направен е систематичен литературен преглед на съществуващите национални изследвания, които разглеждат ролята на стандартите за постигане на „зелено“ управление. Разработена е методика за емпирични изследвания сред заинтересованите страни за нагласите за приложение на „зеленото“ управление на организациите в светлината на създаването и прилагането на стандартите като „меки“ регулатори. Анализът на съдържанието (контент анализ) на проведените 30 полу-структурирани интервюта позволи да бъдат изведени основните категории според процесния модел на стандартизацията.

Разкрити са три основни модела на стандартизацията за „зелено“ управление: „де юре“ стандарти на организации създаващи стандарти; пазарно създадени „де факто“ стандарти и легални стандарти, основани на правителствени политики и мерки. Установено е съответствие между разкритите модели и прилагане на „зелените“ стандарти от респондентите, в зависимост от тяхната принадлежност в съотв. група на заинтересованите страни. В заключение са идентифицирани възможностите за подобрене на прилагането на стандартите като доброволен инструмент за постигане на „зелено“ управление.

Project:

Green Business Management – the Role of Standards

The role of standardization and stakeholder involvement in implementing green management in organizations is examined within the framework of the project. Theoretical assumptions are discussed related to voluntary standards at international, European and national levels as “soft” regulators in the field of “green”/sustainable management of organizations. The presented conceptual framework of the study is based on the overall standardization process, and it encompasses the first phase of “Standards creation” and the subsequent phase of “Standards Implementation” with the participation of stakeholders from the “green”

management of organizations. A systematic literature review has been made of the existing national research surveys that examine the role of standards in achieving green management. A methodology has been developed for empirical research on attitudes towards the implementation of green management of organizations in the light of the creation and implementation of standards as “soft” regulators among stakeholders. The analysis of the content (content analysis) of the conducted 30 semi-structured interviews has allowed to outline the main categories according to the process model of standardization.

Three main models of standardization for “green” management have been identified: “de jure” standards of standard-making organizations; market-based “de facto” standards and legal standards based on government policies and measures. The correspondence has been established between the revealed models and the implementation of the green standards by the respondents depending on their affiliation to the respective stakeholder group. In conclusion, opportunities have been identified to improve the implementation of standards as a voluntary tool for achieving green management.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-22/2019

Project leader:

Prof. Dr. Elka Slavcheva
Vassielva

Project duration:

2019–2021

Team members:

Prof. Dr. Daniela Ivanova
Assoc. Prof. Dr. Stilyan
Stefanov
Assoc. Prof. Dr. Nina Tipova
Dr. Iva Kostova
Master’s degree student
Magdalena Shaleva

Reviewers:

Prof. Dr. Sc. Yuliya Doichinova
Prof. Dr. Dimitar Tenchev

Юридически факултет

Faculty of Law

Проект в изпълнение:

Наднационални права на интелектуалната собственост в Европейския съюз



Проф. д.н. Живко Драганов
Prof. Dr. Sc. Zhivko Draganov

Основната цел на проекта е да се изследва подробно и систематично правната уредба и съдебната практика на ЕС в областта на правната закрила на унитарните права на интелектуалната собственост в правото на Съюза. Обект на изследване са връзките между функционирането на вътрешния пазар, от една страна, и закрилата на интелектуалната собственост в ЕС, от друга страна, чрез установяването на единни (унитарни) права на интелектуалната собственост.

При изследването на правната закрила на интелектуалната собственост в ЕС са приложени множество различни методи. На първо място, приложение е намерил историческият метод, във връзка с изследване на възникването и развитието на обективното право на интелектуалната собственост в правната система на ЕС. При проучването на законодателството на Съюза се прилага и методът на системния анализ. Приложение още са намерили формално-логическият метод, сравнителният метод и др.

Научните постижения се конкретизират до следното:

- систематизирано е производното право на ЕС в областта на интелектуалната собственост и в частност в областта на унитарните ѝ права;
- проследени са тенденциите в развитието на обективното право на ЕС в посочената област;
- представени са актуалните решения от Съда на ЕС по отношение на тълкуването на критериите на законодателството относно предоставянето на закрилата на унитарните права на марки и промишлен дизайн на ЕС.

Project in progress:

Transnational Intellectual Property Rights in the European Union

The main objective of the project is to examine in detail and systematically the EU legal framework and case law in the field of legal protection of unitary intellectual property rights in Union law.

The object of study is the links between the functioning of the internal market, on the one hand, and the protection of intellectual property in the EU, on the other hand, through the establishment of uniform (unitary) intellectual property rights.

Many different methods have been applied to the study of intellectual property protection in the EU. First of all, the historical method has found application in connection with the study of the emergence and development of objective intellectual property law in the EU legal system. The method of systematic analysis is also applied in the examination of Union legislation. The formal-logical method, the comparative method, etc. have also found application.

The scientific achievements are specified to the following:

- the derivative law of the EU in the field of intellectual property and in particular in the field of its unitary rights is systematized;
- the tendencies in the development of the objective EU law in the indicated field are followed;
- the current decisions of the Court of Justice of the EU regarding the interpretation of the criteria of the legislation on granting the protection of the unitary rights of trademarks and industrial design of the EU are presented.

FACTBOX

Project No.:

НИД НИ-15/2019

Project leader:

Prof. Dr. Sc. Zhivko Draganov

Team members:

Sen. Assist. Prof. Dr. Alexandra Valcheva

Doctoral student Gergana Lyubenova

Отпечатано по договор за университетски научен форум, финансиран със средства от целевата субсидия за НИД на УНСС (Договор № НИД НФ-10/2021).

Printed with the financial support of the UNWE Research Programme (Grant Contract No. НИД НФ-10/2021).

Университетската изследователска програма се администрира от дирекция „Наука“ на УНСС.

UNWE Research Programme is managed by the UNWE Science Directorate.

Университетска изследователска програма 2021:

Университетски научноизследователски проекти, приключили през 2021 г.

Редактори: доц. д-р Еленита Великова; ст. преп. д-р Калина Ишпекова-Братанова

Дизайн: Кремена Коева

Дадена за печат: 23.11.2021

Издателски комплекс – УНСС

UNWE Research Programme 2021:

UNWE Research Projects ended 2021

Editors: Assoc. Prof. Dr. Elenita Velikova; Senior Lect. Dr. Kalina Ishpekova-Bratanova

Design: Kremena Koeva

Printed: 23.11.2021

UNWE Publishing Complex

www.unwe.bg